

Instytut Ochrony Środowiska

KONWENCJE MIĘDZYNARODOWE
I UCHWAŁY ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH

Zeszyt 17

**KONWENCJA SZTOKHOLMSKA
W SPRAWIE TRWAŁYCH
ZANIECZYSZCZEŃ ORGANICZNYCH**

Pod redakcją Janusza Żurka

*Nieoficjalne tłumaczenie dokumentu
Programu Środowiska Narodów Zjednoczonych
oznaczonego sygnaturą UNEP/POPS/CONF/2.
Wydawca bierze odpowiedzialność za polski przekład*

WARSZAWA

Wydano z okazji seminarium inicjującego realizację projektu GEF,
poświęconego implementacji Konwencji Sztokholmskiej w Polsce
(Warszawa, 21-22 marca 2002 r.)

Opracowanie edytorskie
Marta Radwan, Alicja Sienkiewicz

Korekta
Barbara Oksańska

Wydawca: Dział Wydawnictw Instytutu Ochrony Środowiska
ul. Krucza 5/11D, 00-548 Warszawa
tel. (0 22) 625 10 05 w. 58

© Copyright by Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa 2002

ISBN 83-85805-77-X

Wydanie I. Nakład 500 egz. Format B5.
Przygotowanie do druku i druk: Wydawnictwo Naukowe Gabriel Borowski
ul. Poniatowskiego 1, 20-060 Lublin, tel. (0 81) 534 17 15

Spis treści

<i>Od Redakcji</i>	5
KONWENCJA SZTOKHOLMSKA W SPRAWIE TRWAŁYCH ZANIECZYSZCZEŃ ORGANICZNYCH	6
Załącznik A. ELIMINACJA	37
Część I. Wykaz substancji przewidzianych do wyeliminowania z produkcji i użytkowania	37
Część II. Polichlorowane bifenyle	39
Załącznik B. OGRANICZENIA	40
Część I. Wykaz substancji, których użytkowanie jest ograniczone	40
Część II. DDT (1,1,1-trichloro-2,2bis (4-chlorofenylo)etan	41
Załącznik C. NIEZAMIERZONE POWSTAWANIE I UWALNIANIE	43
Część I. Trwałe zanieczyszczenia organiczne podlegające wymaganiom artykułu 5	43
Część II. Kategorie źródeł (A)	43
Część III. Kategorie źródeł (B)	43
Część IV. Definicje	44
Część V. Ogólne zalecenia dotyczące najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk ochrony środowiska	45
A. Ogólne środki zapobiegawcze w zakresie zarówno najlepszych dostępnych technik, jak i najlepszych praktyk ochrony środowiska	45
B. Najlepsze dostępne techniki	45
C. Najlepsze praktyki ochrony środowiska	46
Załącznik D. WYMAGANE INFORMACJE I KRYTERIA KWALIFIKACYJNE	47
Załącznik E. WYMAGANE INFORMACJE DLA PROFILU RYZYKA	48
Załącznik F. INFORMACJE Z ZAKRESU PROBLEMATYKI SPOŁECZNO- -GOSPODARCZEJ	49

Od Redakcji

Wejście w życie Układu Europejskiego (Stowarzyszeniowego) zawartego przez Polskę ze Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, zakończenie negocjacji przedakcesyjnych w obszarze „Środowisko”, uzyskanie członkostwa w Radzie Europy i OECD oraz wiele innych działań mających na celu zacieśnienie współpracy z zachodnimi demokracjami, wywołało w kraju wzrastające zapotrzebowanie na wiedzę o regulacjach prawnomiędzynarodowych w dziedzinie ochrony środowiska. Wychodząc na przeciw temu zapotrzebowaniu Instytut Ochrony Środowiska zapoczątkował już w 1992 r. systematyczne wydawanie polskojęzycznych tekstów konwencji i innych aktów prawnomiędzynarodowych oraz uchwał organizacji i konferencji międzynarodowych w tej dziedzinie. Ukazują się one w ramach serii zatytułowanej „Konwencje międzynarodowe i uchwały organizacji międzynarodowych”. Publikowane w tej serii teksty najczęściej nie mają charakteru urzędowych, gdyż Instytut stara się publikować polskie teksty aktów prawnomiędzynarodowych po ich przyjęciu lub podpisaniu, a nie po ratyfikacji przez Polskę, jeśli ratyfikacja jest niezbędna. W tym ostatnim przypadku oficjalne teksty umów wiążących Polskę publikowane są w Dzienniku Ustaw.

W niniejszym, szesnastym z kolei zeszycie naszej serii publikujemy tekst „Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych”, zwanej potocznie Konwencją Sztokholmską. Konwencja ta powstała z inicjatywy Rady Zarządzającej Programu Środowiska Narodów Zjednoczonych, która w 1997 r. przyjęła specjalną decyzję w tej sprawie. Został powołany Międzyrządowy Komitet Negocjacyjny, na forum którego w latach 1998-2000 został wynegocjowany tekst Konwencji Sztokholmskiej, publikowany w niniejszym zeszycie.

23 maja 2001 r. na Konferencji Dyplomatycznej w Sztokholmie konwencja została podpisana przez 93 sygnatariuszy (92 państwa i Wspólnotę Europejską). Wśród nich jest również Polska. Konwencja nie weszła jeszcze w życie; nastąpi to po uzyskaniu 60 ratyfikacji.

Konwencja Sztokholmska wprowadza zakazy produkcji i użytkowania bądź ograniczenia w użytkowaniu, a także wymagania odnośnie ograniczania emisji do środowiska 12 najbardziej toksycznych, trwałych i akumulujących się w organizmach żywych substancji organicznych. Zostały do nich zaliczone: aldryna, chlordan, dieldryna, endryna, heptachlor, heksachlorobenzen, mireks, toksafen, polichlorowane bifenyle (PCB), DDT, dioksyny (PCDD) i furany (PCDF). Konwencja zakłada, że lista ta będzie stopniowo rozszerzana.

Redakcja wyraża nadzieje, że opublikowanie nieoficjalnego tekstu Konwencji Sztokholmskiej przed jej ratyfikacją przez Polskę i przed opublikowaniem urzędowego tekstu w Dzienniku Ustaw, spełni swoją rolę informacyjną i dydaktyczną oraz zaspokoi potrzeby praktyki. Bierzemy bowiem pod uwagę, że proces ratyfikacji i wejścia w życie konwencji potrwa pewien czas oraz że cykl wydawniczy załączników do Dziennika Ustaw, w których publikowane są teksty ratyfikowanych przez Polskę umów, jest stosunkowo długi. Ponadto załączniki te nie są rozprawdzane wśród subskrybentów Dziennika Ustaw.

KONWENCJA SZTOKHOLMSKA W SPRAWIE TRWAŁYCH ZANIECZYSZCZEŃ ORGANICZNYCH

STRONY NINIEJSZEJ KONWENCJI,

uznając, że trwałe zanieczyszczenia organiczne posiadają właściwości toksyczne, są odporne na degradację, podlegają bioakumulacji i są przenoszone za pośrednictwem powietrza, wody i gatunków wędrownych poprzez granice państw oraz odkładają się daleko od miejsca ich uwolnienia, gdzie następnie akumulują się w ekosystemach lądowych i wodnych,

świadome istnienia problemów zdrowotnych, zwłaszcza w krajach rozwijających się, które wynikają z lokalnej ekspozycji na trwałe zanieczyszczenia organiczne, zwłaszcza ich oddziaływania na kobiety, a za ich pośrednictwem na przyszłe pokolenia,

stwierdzając także, iż znacząco są zagrożone zwłaszcza ekosystemy arktyczne i zamieszkujące w nich grupy ludności tubylczej na skutek bioakumulacji trwałych zanieczyszczeń organicznych oraz że skażenie tradycyjnie spożywanych przez nich rodzajów żywności stanowi problem zdrowia społecznego,

świadome potrzeby działań w skali globalnej w zakresie trwałych zanieczyszczeń organicznych,

uwzględniając Decyzję Rady Zarządzającej Programu Środowiska Narodów Zjednoczonych nr 19/13 z dnia 7 lutego 1997 r. w sprawie podjęcia działań międzynarodowych na rzecz ochrony ludzkiego zdrowia i środowiska przez podjęcie działań, które obniżą i/lub wyeliminują emisję i zrzuty trwałych zanieczyszczeń organicznych,

odwołując się do stosownych postanowień odnośnych konwencji międzynarodowych w zakresie ochrony środowiska, zwłaszcza Konwencji rotterdamskiej w sprawie uzgodnionej procedury o uprzednim informowaniu o wprowadzaniu do międzynarodowego handlu niektórych szkodliwych substancji chemicznych i pestycydów oraz Konwencji bazylejskiej w sprawie kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych, w tym także regionalnych umów opracowanych na podstawie postanowienia jej artykułu 11,

odwołując się również do stosownych postanowień Deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju oraz Agendy 21,

przyznając, że troska wszystkich stron wynika z zasady przezorności oraz, że zasadę tę ujęto w niniejszej konwencji,

uznając, że niniejsza konwencja i inne porozumienia międzynarodowe w dziedzinie handlu i środowiska wspierają się nawzajem,

potwierdzając, że zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i zasadami prawa międzynarodowego kraje posiadają suwerenne prawo do wykorzystywania swoich własnych zasobów na podstawie własnej polityki ochrony środowiska i rozwoju oraz ponoszą odpowiedzialność za niedopuszczenie, aby działalność prowadzona w zakresie ich jurysdykcji lub kontroli powodowała szkody w środowisku innych państw lub na obszarach leżących poza granicami jurysdykcji krajowej,

uwzględniając okoliczności i szczególne wymagania krajów rozwijających się, zwłaszcza najsłabiej rozwiniętych spośród nich, i krajów dokonujących transformacji gospodarki, zwłaszcza potrzebę wzmocnienia ich krajowych zdolności do gospodarowania substancjami chemicznymi, a w tym przez transfer technologii, zapewnienie pomocy finansowej i technicznej oraz promocję współpracy pomiędzy stronami,

w pełni uwzględniając Program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju małych rozwijających się państw wyspiarskich, przyjęty na Barbados w dniu 6 maja 1994 r.,

odnotowując odpowiednie możliwości krajów rozwiniętych i rozwijających się oraz wspólną acz zróżnicowaną odpowiedzialność państw, określoną w Zasadzie 7 Deklaracji z Rio w sprawie Środowiska i Rozwoju,

uznając wagę wkładu, jaki może wnieść sektor prywatny i organizacje pozarządowe, przyczyniając się do obniżenia i/lub eliminowania emisji i zrzutów trwałych zanieczyszczeń organicznych,

podkreślając znaczenie przyjęcia przez producentów trwałych zanieczyszczeń organicznych odpowiedzialności za ograniczenie negatywnych skutków powodowanych przez ich produkty i przekazywanie użytkownikom, rządóm i społeczeństwu informacji o niebezpiecznych własnościach tych substancji chemicznych,

świadome potrzeby podjęcia środków zapobiegających negatywnym skutkom powodowanym przez trwałe zanieczyszczenia organiczne we wszystkich fazach ich cyklu życia,

potwierdzając Zasadę 16 Deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju, głoszącą, iż władze krajowe powinny podjąć starania zmierzające do promocji internalizacji kosztów środowiskowych i stosowania instrumentów ekonomicznych,

biorąc pod uwagę podejście, że z zasady zanieczyszczający powinien ponosić koszty zanieczyszczenia, uwzględniając w stosowny sposób interes społeczny i nie powodując zakłóceń w handlu i inwestycjach międzynarodowych,

zachęcając strony, które nie posiadają mechanizmów regulowania i oceny odnoszących się do pestycydów i przemysłowych substancji chemicznych, do opracowania takich mechanizmów,

uznając znaczenie opracowania i stosowania bezpiecznych dla środowiska alternatywnych procesów i substancji chemicznych,

zdecydowane chronić zdrowie ludzkie i środowisko przed szkodliwymi skutkami trwałych zanieczyszczeń organicznych,

UZGODNIŁY, CO NASTĘPUJE:

Artykuł 1

Cel

Mając w pamięci podejście oparte na przezorności, określone w zasadzie 15 „Deklaracji z Rio w sprawie środowiska i rozwoju”, jako cel niniejszej konwencji przyjmuje się ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska przed trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej konwencji:

- a) „strona” oznacza państwo lub regionalną organizację integracji gospodarczej, która zgodziła się przestrzegać postanowień konwencji i wobec której obowiązuje niniejsza konwencja;
- b) „Regionalna organizacja integracji gospodarczej” oznacza organizację utworzoną przez suwerenne państwa danego regionu, której państwa członkowskie przekazały uprawnienia w sprawach objętych niniejszą konwencją i która została w stosowny sposób upoważniona, zgodnie z jej wewnętrznymi procedurami, do podpisania, ratyfikowania, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do niniejszej konwencji;
- c) „strony obecne i głosujące” oznaczają strony obecne i głosujące za lub przeciw.

Artykuł 3

Działania mające na celu obniżenie lub wyeliminowanie uwolnień z zamierzonej produkcji i stosowania

1. Każda ze stron:
 - a) zabroni i/lub podejmie prawne i administracyjne środki potrzebne w celu wyeliminowania:
 - (i) produkcji i stosowania substancji chemicznych wymienionych w załączniku A, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku;
oraz
 - (ii) importu i eksportu substancji chemicznych wymienionych w załączniku A, zgodnie z postanowieniami zawartymi w ustępie 2;
oraz
 - b) ograniczy produkcję i stosowanie substancji chemicznych wymienionych w załączniku B, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.
2. Każda ze stron podejmie środki zapewniające, że:
 - a) substancja chemiczna wymieniona w załączniku A lub załączniku B będzie importowana wyłącznie w celu:
 - (i) bezpiecznego dla środowiska jej usuwania, zgodnie z postanowieniami artykułu 6 ust. 1 d),
albo
 - (ii) użytkowania lub stosowania w celu, na który danej stronie zezwalają postanowienia załącznika A lub załącznika B;
 - b) substancja chemiczna wymieniona w załączniku A, wobec której obowiązuje jakiekolwiek szczególne wyłączenie odnoszące się do jej produkcji albo użytkowania lub substancja chemiczna wymieniona w załączniku B, wobec której obowiązuje zezwolenie na produkcję albo użytkowanie do dopuszczalnych celów, biorąc pod uwagę wszelkie stosowne postanowienia obowiązujących aktów międzynarodowych dotyczących zezwoleń wydawanych na podstawie uprzednio przekazanych informacji, będą eksportowane wyłącznie:
 - (i) w celu bezpiecznego dla środowiska jej usunięcia, zgodnie z postanowieniami artykułu 6 ust. 1 d),
 - (ii) do strony, w której na użytkowanie tej substancji chemicznej zezwalają postanowienia załącznika A lub załącznika B
lub

- (iii)** do państwa, które nie będąc stroną niniejszej konwencji, dostarcza co roku świadectwo stronie dokonującej eksportu; świadectwo to będzie określać zamierzony rodzaj użytkowania substancji chemicznej i zawierać oświadczenie, stwierdzające, że w odniesieniu do tej substancji chemicznej strona dokonująca importu zobowiązuje się do:
- (a)** ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska poprzez podjęcie niezbędnych środków w celu ograniczenia do minimum lub zapobiegania uwolnieniom,
 - (b)** przestrzegania postanowień zawartych w artykule 6 ust. 1 oraz
 - (c)** przestrzegania, tam gdzie to stosowne, postanowień ustępu 2 części II załącznika B; świadectwo to będzie także zawierać wszelką stosowną dokumentację źródłową, obejmującą np. przepisy prawa, instrumenty regulacyjne albo wytyczne administracyjne lub polityki. Państwo dokonujące eksportu przekaze świadectwo Sekretariatowi w ciągu sześćdziesięciu dni od jego otrzymania;
- c)** substancja chemiczna wymieniona w załączniku A, wobec której nie obowiązują już jakiegokolwiek szczególne wyłączenia odnoszące się do produkcji lub użytkowania przez którąkolwiek stronę, nie będzie eksportowana z wyjątkiem eksportu w celu bezpiecznego dla środowiska jej usunięcia, zgodnie z postanowieniami artykułu 6 ust. 1 d);
- d)** do celów niniejszego ustępu, termin „państwo nie będące stroną niniejszej konwencji” będzie obejmować, w odniesieniu do danej substancji chemicznej, państwo lub regionalną organizację integracji gospodarczej, która nie zgodziła się na to, aby obowiązywały ją postanowienia niniejszej konwencji odnoszące się do tejże substancji chemicznej.
- 3.** Każda ze stron posiadająca jeden lub więcej programów regulacji i oceny dotyczących nowych pestycydów lub nowych przemysłowych substancji chemicznych podejmie środki regulacyjne w celu zapobieżenia produkcji i stosowania nowych pestycydów i nowych przemysłowych substancji chemicznych, które przy rozważeniu kryteriów zawartych w załączniku D ust. 1 wykazują właściwości trwałych zanieczyszczeń organicznych.
- 4.** Każda ze stron posiadająca jeden lub więcej programów regulacji i oceny dotyczących pestycydów i przemysłowych substancji chemicznych uwzględni, tam gdzie to stosowne, w ramach tych programów kryteria określone w załączniku D ust. 1, w czasie dokonywania ocen aktualnie stosowanych pestycydów lub przemysłowych substancji chemicznych.

5. Jeśli niniejsza konwencja nie stanowi inaczej, postanowienia ust. 1 i 2 nie stosują się do ilości substancji chemicznej, które mają być użytkowane w badaniach na skalę laboratoryjną lub jako norma odniesienia.
6. Każda strona korzystająca ze szczególnego wyłączenia zgodnie z załącznikiem A, albo szczególnego wyłączenia lub zezwolenia dla dopuszczalnych celów zgodnie z załącznikiem B podejmie stosowne środki zapewniające, że wszelka produkcja lub stosowanie oparte na takim wyłączeniu lub zezwoleniu będzie dokonywane w sposób zapobiegający lub ograniczający do minimum narażenie ludzi na działanie danej substancji i jej uwolnienie do środowiska. W odniesieniu do rodzajów użytkowania podlegających wyłączeniu lub do dopuszczalnych celów, powodujących zamierzone uwolnienie do środowiska w warunkach normalnego zastosowania, uwolnienie to musi mieć najmniejszy niezbędny zakres, biorąc pod uwagę wszelkie obowiązujące normy i wytyczne.

Artykuł 4

Rejestr szczególnych wyłączeń

1. Niniejszym ustanawia się rejestr w celu zidentyfikowania stron dysponujących szczególnymi wyłączeniami wymienionymi w załączniku A lub załączniku B. Rejestr nie identyfikuje stron wykorzystujących postanowienia załącznika A lub załącznika B, z których mogą korzystać wszystkie strony. Rejestr będzie prowadzony przez Sekretariat i będzie dostępny dla społeczeństwa.
2. Rejestr będzie składał się z:
 - a) wykazu rodzajów szczególnych wyłączeń wynikających z załącznika A i załącznika B;
 - b) wykazu stron dysponujących szczególnym wyłączeniem zgodnie z załącznikiem A lub załącznikiem Boraz
 - c) wykazu terminów wygaśnięcia każdego zarejestrowanego szczególnego wyłączenia.
3. Stając się stroną, każde Państwo może, w drodze pisemnego powiadomienia Sekretariatu, zarejestrować jeden lub więcej rodzajów szczególnych wyłączeń wymienionych w załączniku A lub załączniku B.
4. Jeśli strona nie poda innego wcześniejszego terminu do rejestru lub nie zostanie on przedłużony na podstawie ust. 7, wszystkie rejestracje szczególnych wyłączeń wygasają z upływem pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji w odniesieniu do danej substancji chemicznej.

5. Na swojej pierwszej sesji Konferencja Stron podejmie decyzję w sprawie trybu dokonywania przeglądu, mającego na celu wprowadzenie pozycji do rejestru.
6. Przed dokonaniem przeglądu mającego na celu wprowadzenie jakiejś pozycji do rejestru strona, której to dotyczy, przedłoży Sekretariatowi raport uzasadniający potrzebę ciągłej rejestracji tego wyłączenia. Raport zostanie rozesłany przez Sekretariat do wszystkich stron. Przegląd rejestracji zostanie wykonany na podstawie wszystkich dostępnych informacji. Następnie Konferencja Stron może wydać takie zalecenia danej stronie, jakie uważa za stosowne.
7. Konferencja Stron na wniosek danej strony, może podjąć decyzję przedłużającą termin wygaśnięcia szczególnego wyłączenia na okres do pięciu lat. Podejmując tę decyzję, Konferencja Stron weźmie należycie pod uwagę szczególnie warunki stron-krajów rozwijających się i stron-krajów dokonujących transformacji gospodarki.
8. W każdym czasie strona może wycofać zgłoszenie do rejestru dotyczące szczególnego wyłączenia w drodze pisemnego powiadomienia Sekretariatu. Wycofanie zacznie obowiązywać w terminie podanym w powiadomieniu.
9. Kiedy już nie będzie żadnych zgłoszonych przez strony rejestracji danego rodzaju szczególnego wyłączenia, wtedy nie można będzie zgłaszać nowych rejestracji w jego zakresie.

Artykuł 5

Środki mające na celu redukcję lub eliminację uwolnień z niezamierzonej produkcji

Każda ze stron podejmie jako minimum następujące środki, ograniczające całkowite uwolnienia ze źródeł antropogenicznych wszystkich substancji chemicznych wymienionych w załączniku C, w celu ich ciągłej minimalizacji oraz tam, gdzie jest to wykonalne, w celu ostatecznego ich wyeliminowania:

- a) W ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji, opracuje krajowy plan działania lub tam gdzie to stosowne regionalny lub subregionalny plan działania, a następnie go wdroży jako część swojego planu wdrożeniowego określonego w artykule 7, mającego na celu zidentyfikowanie, scharakteryzowanie i podjęcie działań wobec uwolnień substancji wymienionych w załączniku C oraz w celu umożliwienia wdrożenia postanowień wyszczególnionych w pkt od b) do c). Plan działania powinien zawierać następujące elementy:

- (i) ocenę aktualnych i planowanych uwolnień, w tym opracowanie i utrzymywanie rejestrów źródeł i szacunków uwolnień, z uwzględnieniem kategorii źródeł określonych w załączniku C,
 - (ii) ocenę adekwatności prawa i polityki strony odnoszących się do zarządzania takimi uwolnieniami,
 - (iii) strategię na rzecz wypełnienia zobowiązań zawartych w niniejszym ustępie, z uwzględnieniem ocen, o których mowa w pkt i) oraz ii),
 - (iv) działania na rzecz promocji edukacji, szkolenia i świadomości w zakresie tych strategii,
 - (v) dokonywany co 5 lat przegląd tych strategii oraz ich sukcesu w spełnianiu zobowiązań zawartych w niniejszym ustępie; takie przeglądy będą włączone do raportów przedkładanych na podstawie artykułu 15,
 - (vi) harmonogram realizacji planu działania, w tym również strategii i określonych w nich środków.
- b) Promowanie zastosowania dostępnych, wykonalnych i praktycznych środków umożliwiających szybkie osiągnięcie realistycznego i znaczącego zmniejszenia poziomu uwolnień lub wyeliminowania źródeł.
- c) Promowanie opracowania i wymagania zastosowania, tam gdzie strona uważa to za stosowne, zastępczych lub zmodyfikowanych materiałów, produktów i procesów w celu zapobiegania tworzeniu się i uwalnianiu substancji wymienionych w załączniku C, z uwzględnieniem zawartych w załączniku C ogólnych zaleceń dotyczących środków zapobiegania i ograniczenia uwolnień oraz wytycznych, które zostaną przyjęte w drodze decyzji Konferencji Stron.
- d) Promowanie i zgodnie z harmonogramem realizacji przyjętego planu działań wymagania zastosowania najlepszych dostępnych technik w odniesieniu do nowych źródeł należących do kategorii źródeł, które, jak ustaliła strona, uzasadniają przyjęcie takich działań w jej planie działań, przy czym najpierw szczególna uwaga zostanie zwrócona na kategorie źródeł określone w części II załącznika C. W każdym razie wymóg zastosowania najlepszych dostępnych technik w odniesieniu do nowych źródeł w kategoriach wymienionych w części II tegoż załącznika będzie wprowadzany tak szybko, jak to praktycznie możliwe, lecz nie później niż w ciągu czterech lat od wejścia w życie konwencji w stosunku do danej strony. W odniesieniu do określonych kategorii strony będą promować zastosowanie najlepszych praktyk ochrony środowiska; stosując najlepsze dostępne techniki i najlepsze praktyki ochrony środowiska, strony powinny wziąć pod uwagę zawarte w tymże załączniku ogólne zalecenia dotyczące działań na rzecz zapobiegania i ograniczenia uwolnień oraz wytyczne dotyczące najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk ochrony środowiska, które zostaną przyjęte w drodze decyzji Konferencji Stron.

- e) Promowanie, zgodnie z przyjętym planem działań, stosowania najlepszych osiągalnych technik i najlepszych praktyk ochrony środowiska:
- (i) w odniesieniu do istniejących źródeł należących do kategorii źródeł określonych w części II załącznika C i należących do kategorii źródeł takich jak wymienione w części III tegoż załącznika

oraz

- (ii) w odniesieniu do nowych źródeł należących do kategorii źródeł takich jak wymienione w części III załącznika C, wobec których strona nie zastosowała postanowień pkt d).

Przy stosowaniu najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk ochrony środowiska, strony powinny wziąć pod uwagę zawarte w załączniku C ogólne zalecenia dotyczące środków zapobiegania i ograniczenia uwolnień oraz wytyczne dotyczące najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk ochrony środowiska, które zostaną przyjęte w drodze decyzji Konferencji Stron.

- f) Do celów niniejszego ustępu i załącznika C:

- (i) „najlepsze dostępne techniki” oznaczają najbardziej skuteczną i zaawansowaną fazę rozwoju działalności i metod jej wykonywania, określającą praktyczną przydatność danych technik do stworzenia w zasadzie podstaw do ograniczenia uwolnień, mających na celu zapobieganie i, gdy nie jest to możliwe w praktyce, ogólne zmniejszenie uwolnień substancji chemicznych wymienionych w części I załącznika C i ich oddziaływań na środowisko jako całości,

przy czym:

- (ii) „techniki” oznaczają zarówno zastosowane technologie, jak i sposób zaprojektowania instalacji, ich budowy, utrzymania, eksploatacji i wycofania z eksploatacji,
- (iii) „dostępne” oznacza techniki, do których operator ma dostęp, opracowane w skali umożliwiającej ich wprowadzenie w danym sektorze przemysłu, w warunkach uzasadnionych ekonomicznie i technicznie, z uwzględnieniem kosztów i korzyści

oraz

- (iv) „najlepsze” oznacza najskuteczniejsze zapewnienie osiągnięcia wysokiego ogólnego poziomu ochrony środowiska jako całości,
- (v) „najlepsze praktyki ochrony środowiska” oznaczają łączne zastosowanie najbardziej odpowiednich działań i strategii na rzecz ochrony środowiska,
- (vi) „nowe źródło” oznacza każde źródło, którego budowa lub znaczna modyfikacja rozpoczęła się co najmniej w rok od daty:
 - (a) wejścia w życie niniejszej konwencji wobec danej strony;

lub

- (b) wejścia w życie wobec danej strony poprawki do załącznika C, jeśli dane źródło podlega postanowieniom niniejszej konwencji tylko na mocy tejże poprawki.
- g) Strona może spełnić swoje zobowiązania w zakresie najlepszych dostępnych technik, o których mowa w niniejszym ustępie, przyjmując dopuszczalne wartości uwolnień lub normy techniczne.

Artykuł 6

Działania mające na celu redukcję lub eliminację uwolnień ze zmagazynowanych zapasów i odpadów

1. W celu zapewnienia obchodzenia się w sposób chroniący ludzkie zdrowie i środowisko ze zmagazynowanymi zapasami składającymi się z substancji wymienionych w załączniku A lub załączniku B oraz odpadami, w tym produktami i artykułami, gdy staną się odpadami składającymi się z substancji wymienionych w załączniku A, B lub C, zawierającymi te substancje lub skażonych nimi, każda ze stron:
 - a) opracuje stosowne strategie identyfikowania:
 - (i) zmagazynowanych zapasów składających się z substancji wymienionych w załączniku A lub załączniku B albo je zawierających
oraz
 - (ii) produktów i artykułów będących w użytkowaniu oraz odpadów składających się z substancji wymienionej w załączniku A, B lub C, zawierających ją albo nią skażonych;
 - b) zidentyfikuje na podstawie strategii, o których mowa w pkt a); w praktycznie możliwym zakresie, zmagazynowane zapasy składające się z substancji wymienionych w załączniku A lub załączniku B, albo je zawierające,
 - c) zagospodaruje zmagazynowane zapasy odpowiednio, w sposób bezpieczny, skuteczny i przyjazny dla środowiska; Jeżeli zmagazynowane zapasy substancji wymienionych w załączniku A lub załączniku B nie wolno już dłużej stosować na podstawie jakiegokolwiek szczególnego wyłączenia określonego w załączniku A lub na podstawie określonego w załączniku B szczególnego wyłączenia lub dopuszczalnego celu, z wyjątkiem zmagazynowanych zapasów, które wolno eksportować na mocy artykułu 3 ust. 2, będzie się je uważać za odpady i obchodzić z nimi zgodnie z pkt d);

d) podjęcie odpowiednich działań w celu zapewnienia, aby z tymi odpadami, w tym również produktami i artykułami, wówczas gdy staną się odpadami postępowano w następujący sposób:

(i) obchodzono się z nimi, gromadzono je, transportowano i magazynowano w sposób przyjazny dla środowiska

oraz

(ii) usuwano je w taki sposób, aby zawarte w nich trwałe zanieczyszczenie organiczne zostało zniszczone albo nieodwracalnie przekształcone w substancje, które nie wykazują właściwości trwałych zanieczyszczeń organicznych, lub aby zostało usunięte w inny sposób przyjazny dla środowiska, jeśli zniszczenie lub nieodwracalne przekształcenie nie stanowi preferowanego rozwiązania ze względu na ochronę środowiska albo małą zawartość trwałych zanieczyszczeń organicznych, biorąc pod uwagę międzynarodowe zasady, normy i wytyczne, w tym również te, które mogą zostać opracowane na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu oraz odnośne globalne i regionalne zasady obowiązujące w gospodarce odpadami niebezpiecznymi;

(iii) nie dopuszczono do poddania ich operacjom usuwania, które mogących prowadzić do odzysku, recyklingu, odtworzenia, bezpośredniego ponownego wykorzystania lub innych zastosowań trwałych zanieczyszczeń organicznych

oraz

(iv) nie były one przewożone przez granice międzynarodowe bez uwzględnienia odnośnych międzynarodowych zasad, norm i wytycznych;

e) podjęcie wysiłki mające na celu opracowanie odpowiednich strategii identyfikowania miejsc skażonych substancjami chemicznymi wymienionych w załączniku A, B lub C; jeśli środki zaradcze zostaną podjęte w tych miejscach, to należy je wykonać w sposób przyjazny dla środowiska.

2. Konferencja Stron będzie ściśle współpracować z właściwymi organami Konwencji Bazylejskiej w sprawie kontroli transgranicznego przemieszczania i usuwania odpadów niebezpiecznych m.in. w celu:

a) ustanowienia niezbędnych poziomów ich zniszczenia i nieodwracalnego przekształcenia, wykluczających występowanie właściwości trwałych zanieczyszczeń organicznych, określonych w załączniku D ust. 1.

c) ustalenia, które metody stanowią ich zdaniem przyjazny dla środowiska sposób usuwania, o którym mowa powyżej

oraz

- c) prowadzenia prac zmierzających do ustalenia, jeśli to stosowne, poziomów stężeń substancji chemicznych wymienionych w załączniku A, B i C, w celu określenia niskiej zawartości trwałych zanieczyszczeń organicznych, do których odnosi się ust. 1 pkt d) podpunkt ii).

Artykuł 7

Plany wdrożeniowe

1. Każda ze stron:
 - a) opracuje plan wdrożenia swoich zobowiązań wynikających z postanowień niniejszej konwencji i podejmie wysiłki w celu jego realizacji;
 - b) przekaże swój plan wdrożeniowy Konferencji Stron w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej konwencji
oraz
 - c) będzie dokonywać okresowego przeglądu i aktualizacji planu w sposób określony w drodze decyzji Konferencji Stron.
2. W celu ułatwienia opracowania, wdrożenia i aktualizacji swoich planów wdrożeniowych, strony będą, tam gdzie to stosowne, współpracować bezpośrednio lub za pośrednictwem organizacji globalnych, regionalnych i subregionalnych oraz będą konsultować się z krajowymi zainteresowanymi stronami, w tym również grupami kobiecymi i grupami zajmującymi się zdrowiem dzieci.
3. Strony podejmą wysiłki zmierzające do wykorzystania i, gdy to konieczne, ustanowienia środków zapewniających ujęcie w zintegrowany sposób krajowych planów wdrożeniowych dotyczących trwałych zanieczyszczeń organicznych w swoich krajowych strategiach zrównoważonego rozwoju, tam gdzie to stosowne.

Artykuł 8

Umieszczanie substancji w załącznikach A, B i C

1. Strona może przedłożyć Sekretariatowi wniosek o umieszczenie substancji w wykazie w załącznikach A, B i/lub C. Wniosek ten będzie zawierać informacje określone w załączniku D. Przy opracowywaniu wniosku, stronie mogą pomagać inne strony i/lub Sekretariat.

2. Sekretariat sprawdzi, czy wniosek zawiera informacje określone w załączniku D. Jeżeli Sekretariat będzie przeświadczony, że wniosek zawiera wymienione tamże informacje, przekaze go Komitetowi ds. Przeglądu Trwałych Zanieczyszczeń Organicznych.
3. Komitet zbada wniosek i zastosuje, w sposób elastyczny i przejrzysty, kryteria kwalifikacyjne określone w załączniku D, uwzględniając wszystkie dostarczone informacje w sposób zintegrowany i wyważony.
4. Jeśli Komitet zdecyduje, że:
 - a) jest przeświadczony, iż zostały spełnione kryteria kwalifikacyjne, wtedy udostępni za pośrednictwem Sekretariatu wniosek i ocenę Komitetu wszystkim stronom i obserwatorom, z prośbą o przedłożenie informacji określonych w załączniku E
 - lub
 - b) nie jest przeświadczony, iż zostały spełnione kryteria kwalifikacyjne, wtedy za pośrednictwem Sekretariatu, poinformuje o tym wszystkie strony i obserwatorów oraz udostępni wniosek i ocenę Komitetu wszystkim stronom, a wniosek odrzuci.
5. Każda ze stron może ponownie przedłożyć Komitetowi wniosek, który został odrzucony na podstawie ust. 4. Ponowne przedłożenie może odnosić się do wszelkich problemów strony oraz zawierać uzasadnienie konieczności dodatkowego rozważenia wniosku przez Komitet. Jeśli, w tym trybie, Komitet ponownie odrzuci wniosek, strona może odwołać się od decyzji Komitetu, a sprawę rozpatrzy Konferencja Stron podczas swojej następnej sesji. Na podstawie kryteriów kwalifikacyjnych określonych w załączniku D oraz biorąc pod uwagę ocenę Komitetu i wszelkie dodatkowe informacje dostarczone przez jakąkolwiek stronę lub obserwatora Konferencja Stron może zdecydować o przeprowadzeniu dalszego postępowania w sprawie wniosku.
6. Jeżeli Komitet zdecyduje, że kryteria kwalifikacyjne zostały spełnione, lub Konferencja Stron zdecyduje, że należy przeprowadzić dalsze postępowanie w sprawie wniosku, Komitet dokona dalszego przeglądu wniosku, biorąc pod uwagę wszelkie istotne, dodatkowo dostarczone informacje oraz opracuje projekt profilu ryzyka, zgodnie z załącznikiem E. Za pośrednictwem Sekretariatu, Komitet udostępni projekt profilu wszystkim stronom i obserwatorom, zgromadzi wszelkie ich uwagi techniczne i biorąc te ostatnie pod uwagę opracuje ostateczną wersję profilu ryzyka.
7. Jeśli na podstawie profilu ryzyka, opracowanego zgodnie z postanowieniami załącznika E, Komitet zdecyduje:

a) że na skutek przenoszenia na dalekie odległości w środowisku, substancja chemiczna będzie powodować tak znaczące negatywne oddziaływanie na zdrowie ludzkie i/lub środowisko, iż uzasadnione są działania globalne, to postępowanie w sprawie wniosku będzie przeprowadzone; brak całkowitej pewności naukowej nie wstrzymuje postępowania w sprawie wniosku; za pośrednictwem Sekretariatu, Komitet wystąpi do wszystkich stron i obserwatorów o informacje dotyczące względów określonych w załączniku F, następnie opracuje ocenę w zakresie zarządzania ryzykiem, obejmującą analizę możliwych środków kontrolnych, jakie można zastosować wobec danej substancji chemicznej, zgodnie z tymże załącznikiem

lub

b) że nie należy przeprowadzać postępowania w sprawie wniosku, to za pośrednictwem Sekretariatu, udostępni profil ryzyka wszystkim stronom i obserwatorom oraz wniosek odrzuci.

8. W każdym przypadku wniosku odrzuconego na podstawie ust. 7 b), strona może wystąpić do Konferencji Stron o rozważenie wydania Komitetowi polecenia, aby ten poprosił stronę występującą z wnioskiem i inne strony o dostarczenie dodatkowych informacji w okresie nieprzekraczającym jednego roku. Po tym okresie i na podstawie wszelkich otrzymanych informacji, Komitet ponownie rozpatrzy wniosek zgodnie z ust. 6, z pilnością, o której zadecyduje Konferencja Stron. Jeśli w tym trybie Komitet ponownie odrzuci wniosek, strona może odwołać się od decyzji Komitetu, a sprawę rozpatrzy Konferencja Stron na swoim następnym posiedzeniu. Na podstawie profilu ryzyka opracowanego zgodnie z załącznikiem E oraz biorąc pod uwagę ocenę Komitetu i wszelkie dodatkowe informacje dostarczone przez jakąkolwiek stronę lub obserwatora Konferencja Stron może zadecydować o przeprowadzeniu dalszego postępowania w sprawie wniosku. Jeśli Konferencja Stron zadecyduje o przeprowadzeniu dalszego postępowania w sprawie wniosku, Komitet opracuje ocenę w zakresie zarządzania ryzykiem.

7. Komitet opierając się na profilu ryzyka, o którym mowa w ust. 6, oraz ocenie w zakresie zarządzania ryzykiem, o której mowa w ust. 7 a) lub w ust. 8, wyda zalecenie, ustalające, czy substancja ta powinna być rozpatrywana przez Konferencję Stron w celu umieszczenia jej w wykazie w załączniku A, B i/lub C. Biorąc należyte pod uwagę zalecenia Komitetu, w tym również niepewność naukową, Konferencja Stron zadecyduje, zgodnie z zasadą przezorności, o umieszczeniu substancji chemicznej w wykazie załącznika A, B i/lub C oraz określi odnoszące się do niej środki kontrolne.

Artykuł 9

Wymiana informacji

1. Każda ze stron umożliwi lub podejmie wymianę informacji istotnych ze względu na:
 - a) zmniejszenie lub eliminację produkcji, stosowania i uwalniania trwałych zanieczyszczeń organicznychoraz
 - b) substancji wobec nich alternatywnych, w tym informacji dotyczących związanego z nimi ryzyka jak również ich kosztów gospodarczych i społecznych.
2. Strony będą prowadziły wymianę informacji, o których mowa w ust. 1, bezpośrednio lub za pośrednictwem Sekretariatu.
3. Każda ze stron utworzy krajowy punkt kontaktowy w celu wymiany takich informacji.
4. Sekretariat będzie pełnił funkcję mechanizmu przekazywania informacji dotyczących trwałych zanieczyszczeń organicznych, w tym informacji dostarczonych przez strony, organizacje międzyrządowe i organizacje pozarządowe.
5. Do celów niniejszej konwencji nie uważa się jako niejawne informacji dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa ludzi i środowiska. Strony, które wymieniają inne informacje na mocy niniejszej konwencji, będą chronić wszelkie niejawne informacje we wzajemnie uzgodniony sposób.

Artykuł 10

Informowanie społeczeństwa, świadomość i edukacja społeczna

1. Każda ze stron będzie, w ramach swoich możliwości, promować i ułatwiać:
 - a) podnoszenie świadomości twórców polityki i decydentów w odniesieniu do trwałych zanieczyszczeń organicznych;
 - b) przekazywanie społeczeństwu wszystkich dostępnych informacji dotyczących trwałych zanieczyszczeń organicznych, z uwzględnieniem postanowień artykułu 9 ust. 5;
 - c) opracowanie i wdrażanie szkolnych i społecznych programów podnoszenia świadomości o trwałych zanieczyszczeniach organicznych i ich skutkach zdrowotnych i środowiskowych, zwłaszcza dla kobiet, dzieci i osób

- na najniższym poziomie wykształcenia, oraz o substancjach alternatywnych w stosunku do trwałych zanieczyszczeń organicznych;
- d) udział społeczeństwa w działaniach dotyczących trwałych zanieczyszczeń organicznych oraz ich skutków zdrowotnych i środowiskowych, jak również w opracowywaniu właściwych rozwiązań, w tym możliwości wnoszenia przez społeczeństwo wkładu na szczeblu krajowym wdrażanie niniejszej konwencji;
 - e) szkolenie pracowników, naukowców, nauczycieli oraz personelu technicznego i kierowniczego;
 - f) opracowanie i wymianę materiałów edukacyjnych i służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa na szczeblu krajowym i międzynarodowym;
 - g) opracowanie i realizację programów edukacyjnych i szkoleniowych na szczeblu krajowym i międzynarodowym.
2. Każda ze stron, w ramach swoich możliwości, zapewni dostęp społeczeństwa do informacji, o których mowa w ust. 1, oraz aktualizację tych informacji.
 3. Każda ze stron będzie, w ramach swoich możliwości, zachęcać użytkowników przemysłowych i zawodowych do promowania i ułatwiania udostępniania informacji, o których mowa w ust. 1, na szczeblu krajowym oraz, jeżeli to stosowne, subregionalnym, regionalnym i globalnym.
 4. Udostępniając informacje dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych oraz substancji alternatywnych w stosunku do nich, strony mogą korzystać z arkuszy danych o bezpieczeństwie, raportów, środków masowego przekazu i innych środków komunikowania się oraz mogą utworzyć ośrodki informacyjne na szczeblu krajowym i regionalnym.
 5. Każda ze stron pozytywnie odniesie się do tworzenia mechanizmów, np. rejestrów uwolnionych i przekazanych zanieczyszczeń, umożliwiających gromadzenie i upowszechnianie informacji o oszacowanych ilościach substancji chemicznych wymienionych w załączniku A, B lub C, jakie uwolniono lub unieszkodliwiono w skali roku.

Artykuł 11

Prace badawczo-rozwojowe i monitoring

1. Strony, w ramach swoich możliwości, na szczeblu krajowym i międzynarodowym, będą zachęcać do podejmowania i/lub podejmować stosowne prace

badawczo-rozwojowe, monitoring i współpracę w zakresie trwałych zanieczyszczeń organicznych oraz tam, gdzie to istotne, także substancji w stosunku do nich alternatywnych, oraz w zakresie innych proponowanych trwałych zanieczyszczeń organicznych, a w tym w odniesieniu do:

- a) ich źródeł i uwolnień do środowiska;
- b) ich występowania, poziomów i tendencji zmian poziomów u ludzi i w środowisku;
- c) ich przenoszenia, losu i przemian w środowisku;
- d) ich oddziaływań na zdrowie ludzkie i środowisko;
- e) skutków społeczno-gospodarczych i w dziedzinie kultury;
- f) zmniejszenia i/lub eliminacji uwolnień

oraz

- g) zharmonizowanych metodyk inwentaryzacji źródeł ich wytwarzania i technik analitycznych służących do pomiaru uwolnień.

2. Podejmując działania wynikające z ust. 1, strony będą, w ramach swoich możliwości:

- a) wspierać i dalej rozwijać, jeżeli to stosowne, programy, sieci i organizacje międzynarodowe, których celem jest określenie, prowadzenie, ocena i finansowanie badań, gromadzenie danych i monitoring, z uwzględnieniem potrzeby ograniczenia do minimum powielania podejmowanych wysiłków;
- b) wspierać krajowe i międzynarodowe działania, których celem jest wzmocnienie krajowych możliwości naukowo-technicznych, zwłaszcza w krajach rozwijających się i w krajach dokonujących transformacji gospodarki, a także przyczyniać się do dostępu do danych i analiz oraz ich wymiany;
- c) uwzględniać problemy i potrzeby krajów rozwijających się i krajów dokonujących transformacji gospodarki, zwłaszcza w zakresie ich zasobów finansowych i technicznych, i współpracować na rzecz poprawy zdolności tych krajów do uczestniczenia w działaniach, o których mowa w pkt a) i b);
- d) podejmować badanie naukowe zmierzające do zmniejszenia wpływu trwałych zanieczyszczeń organicznych na zdrowie w aspekcie rozrodczości;
- e) udostępniać społeczeństwu w odpowiednim czasie i regularnie wyniki prowadzonych prac badawczo-rozwojowych i monitoringu, o których mowa w niniejszym ustępie

oraz

- f) zachęcać do podejmowania i/lub podejmować współpracę w zakresie przechowywania i utrzymywania informacji pochodzących z prac badawczo-rozwojowych i monitoringu.

Artykuł 12

Pomoc techniczna

1. Strony uznają, że udzielanie pomocy technicznej we właściwym czasie i we właściwy sposób w odpowiedzi na wnioski stron-krajów rozwijających się i stron-krajów dokonujących transformacji gospodarki ma istotne znaczenie ze względu na skuteczne wdrożenie niniejszej konwencji.
2. Strony podejmą współpracę w celu udzielenia pomocy technicznej we właściwym czasie i we właściwy sposób stronom-krajom rozwijającym się i stronom-krajom dokonującym transformacji gospodarki, aby pomóc im, z uwzględnieniem ich specyficznych potrzeb, w rozwoju i wzmocnieniu ich zdolności do spełnienia ich zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji.
3. W tym względzie, pomoc techniczna, której udziela strony-kraje rozwinięte i przez inne strony, stosownie do ich możliwości, będzie obejmować stosowną i wzajemnie uzgodnioną pomoc techniczną w zakresie tworzenia potencjału wykonawczego, jakiego wymaga spełnienie zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji. Dalsze zalecenia w tym względzie przyjmie Konferencja Stron.
4. Tam gdzie to stosowne, strony wprowadzą rozwiązania zapewniające udzielanie pomocy technicznej i przyczyniające się do transferu technologii do stron-krajów rozwijających się i stron-krajów dokonujących transformacji gospodarki w zakresie związanym z wypełnianiem przez nie ich zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji. Do rozwiązań tych będą należeć regionalne i subregionalne ośrodki odpowiedzialne za tworzenie potencjału wykonawczego i transfer technologii w ramach pomocy udzielanej stronom - krajom rozwijającym się i stronom – krajom dokonującym transformacji gospodarki w zakresie związanym z wypełnianiem przez nie zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji. Dalsze zalecenia w tym względzie przyjmie Konferencja Stron.
5. W kontekście tego artykułu strony, podejmując działania w ramach pomocy technicznej, strony w pełni uwzględnią konkretne potrzeby i szczególną sytuację najsłabiej rozwiniętych państw i małych rozwijających się państw wyspiarskich.

Artykuł 13

Środki i mechanizmy finansowe

1. Każda ze stron zobowiązuje się udzielić, zgodnie z własnymi możliwościami, wsparcia finansowego i zachęt finansowych w stosunku do działań krajowych zmierzających do osiągnięcia celu niniejszej konwencji, zgodnie z krajowymi planami, priorytetami i programami.
2. Strony-kraje rozwinięte prześlą nowe i dodatkowe środki finansowe umożliwiające stronom -krajom rozwijającym się i stronom-krajom dokonującym transformacji gospodarki poniesienie uzgodnionych całkowitych dodatkowych kosztów wdrożenia przedsięwzięć spełniających ich zobowiązania wynikające z niniejszej konwencji, zgodnie z ustaleniami przyjętymi przez stronę otrzymującą pomoc i podmiot biorący udział w mechanizmie opisanym w ust. 6. Inne strony, dobrowolnie i zgodnie ze swoimi możliwościami, mogą również przekazywać takie środki finansowe. Należy również zachęcać do przekazywania środków finansowych z innych źródeł. Przy spełnianiu tych zobowiązań będzie brana pod uwagę potrzeba wystarczalności, przewidywalności tych środków i ich przekazywania we właściwym czasie oraz znaczenie podziału obciążeń między strony udzielające pomocy finansowej.
3. Strony-kraje rozwinięte oraz inne strony mogą zgodnie ze swoimi możliwościami i zgodnie ze swoimi krajowymi planami, priorytetami i programami przekazywać środki finansowe stronom- krajom rozwijającym się i stronom-krajom dokonującym transformacji gospodarki; strony-kraje rozwijające się i strony-kraje dokonujące transformacji gospodarki mogą także wykorzystywać środki finansowe pomagające im we wdrożeniu niniejszej konwencji przekazywanych z innych dwustronnych, regionalnych i wielostronnych źródeł i przez inne kanały.
4. Stopień efektywnego spełnienia przez strony-kraje rozwijające się ich zobowiązań wynikających z niniejszej konwencji będzie zależał od efektywnego spełnienia przez strony-kraje rozwinięte ich zobowiązań wynikających z konwencji w zakresie środków finansowych, pomocy technicznej i transferu technologii. W pełni zostanie wzięte pod uwagę to, iż zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy i likwidacja ubóstwa stanowią najwyższe i nadrzędne priorytety stron-krajów rozwijających się oraz należyce zostanie uwzględniona potrzeba ochrony ludzkiego zdrowia i środowiska.
5. W swoich działaniach w zakresie finansowania strony w pełni uwzględnią konkretne potrzeby i szczególną sytuację najsłabiej rozwiniętych państw i małych rozwijających się państw wyspiarskich.

6. Niniejszym ustanawia się mechanizm przekazywania wystarczających i trwałych środków finansowych stronom-krajom rozwijającym się i stronom-krajom dokonującym transformacji gospodarki na zasadzie dotacji lub na preferencyjnych warunkach jako pomocy we wdrażaniu przez nie niniejszej konwencji. Mechanizm będzie funkcjonował pod nadzorem Konferencji Stron, która będzie wydawała stosowne zalecenia i rozliczała jego działalność w zakresie wynikającym z niniejszej konwencji. Zarządzanie mechanizmem zostanie powierzone jednemu lub więcej podmiotom, w tym istniejącym podmiotom międzynarodowym, zgodnie z decyzją podjętą przez Konferencję Stron. W mechanizmie mogą także uczestniczyć inne podmioty dostarczające wielostronnej, regionalnej i dwustronnej pomocy finansowej i technicznej. Wkłady na rzecz mechanizmu będą dodatkowe wobec innych środków finansowych przekazywanych stronom-krajom rozwijającym się i stronom-krajom dokonującym transformacji gospodarki, o których mowa w ust. 2, przyznawanych również zgodnie z tymże ustępem.
7. Zgodnie z celami niniejszej konwencji i ust. 6, Konferencja Stron, na swoim pierwszym spotkaniu, przyjmie stosowne zalecenia dotyczące mechanizmu i uzgodni z podmiotem lub podmiotami uczestniczącymi w mechanizmie finansowym rozwiązania w zakresie jego wprowadzenia w życie. Zalecenia będą dotyczyć m.in.:
- a) określenia priorytetów polityki, strategii, programu oraz jasnych i szczegółowych kryteriów i wytycznych kwalifikowania do dostępu do środków finansowych i ich wykorzystania, w tym również monitorowania i regularnej oceny sposobu ich wykorzystania;
 - b) przedstawiania przez podmiot lub podmioty regularnych raportów Konferencji dotyczących wystarczalności i trwałości finansowania działań istotnych ze względu na wdrażanie niniejszej konwencji;
 - c) promowania metod, mechanizmów i rozwiązań zapewniających finansowanie z wielu źródeł;
 - d) sposobów ustalania w przewidywalny i dający się ustalić sposób wielkości środków finansowych niezbędnych i dostępnych do wdrażania niniejszej konwencji, biorąc pod uwagę fakt, iż stopniowe wycofywanie trwałych zanieczyszczeń organicznych może wymagać trwałego finansowania oraz warunków, zgodnie z którymi wielkość takich środków będzie przedmiotem okresowego przeglądu
- oraz
- e) sposobów udzielania zainteresowanym stronom pomocy w zakresie oceny potrzeb oraz informacji o dostępnych źródłach i zasadach finansowania, aby umożliwić ich skoordynowanie.

8. Konferencja Stron nie później niż na swojej drugiej sesji, a następnie regularnie, będzie dokonywać przeglądu efektywności mechanizmu ustanowionego na mocy niniejszego artykułu, jego zdolności dostosowywania się do zmieniających się potrzeb stron-krajów rozwijających się i stron-krajów dokonujących transformacji gospodarki, kryteriów i zaleceń, o których mowa w ust. 7, poziomu finansowania oraz sprawności podmiotów instytucjonalnych, którym powierzono zarządzanie mechanizmem finansowym. W razie konieczności, na podstawie przeglądu, podejmie ona odpowiednie działania zmierzające do poprawy efektywności mechanizmu, m.in. rekomendując i zalecając podjęcie kroków zapewniających wystarczające i trwałe środki finansowe na spełnienie potrzeb stron.

Artykuł 14

Przejściowe rozwiązania finansowe

Instytucjonalna struktura Globalnego Funduszu Środowiska, prowadzona zgodnie z Dokumentem ustanowienia zrestrukturyzowanego Globalnego Funduszu Środowiska, będzie w okresie przejściowym stanowić główny podmiot, któremu powierzono zarządzanie mechanizmem finansowym, o którym mowa w artykule 13, w okresie między wejściem w życie niniejszej konwencji a pierwszą sesją Konferencji Stron lub do czasu podjęcia przez Konferencję Stron decyzji o wyznaczeniu struktury instytucjonalnej, zgodnie z artykule 13. Instytucjonalna struktura Globalnego Funduszu Ochrony powinna spełniać tę funkcję, realizując działania operacyjne ściśle związane z trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi, biorąc pod uwagę możliwość potrzeby przyjęcia nowych rozwiązań w tym zakresie.

Artykuł 15

Sprawozdawczość

1. Każda ze stron będzie składać raporty Konferencji Stron dotyczące działań, które podjęła w celu wdrożenia postanowień niniejszej konwencji oraz ich skuteczności w wypełnianiu celów niniejszej konwencji.
2. Każda ze stron przekaze Sekretariatowi:
 - a) dane statystyczne określające całkowitą wielkość produkcji, importu i eksportu wszystkich substancji chemicznych wymienionych w załączniku A lub załączniku B, albo rzetelne szacunki takich danych

oraz

- b) na ile to możliwe, wykaz państw, z których importowała wszystkie takie substancje oraz państw, do których eksportowała wszystkie takie substancje.
3. Raporty takie będą składane w okresach i w formie przyjętej decyzją Konferencji Stron, podczas jej pierwszej sesji.

Artykuł 16

Ocena efektywności

1. Konferencja Stron po raz pierwszy po upływie czterech lat od terminu wejścia w życie niniejszej konwencji, a następnie okresowo, w terminach ustalonych własną decyzją Konferencji Stron, dokona oceny efektywności niniejszej konwencji.
 2. Aby ułatwić dokonanie takiej oceny, Konferencja Stron na swojej pierwszej sesji zainicjuje wprowadzanie rozwiązań, które zapewnią jej porównywalne wyniki monitoringu występowania substancji chemicznych wymienionych w załączniku A, B i C oraz ich przenoszenia w środowisku regionalnym i globalnym. Rozwiązania te:
 - a) powinny zostać wdrożone przez strony na szczeblu regionalnym, jeśli to stosowne, zgodnie z ich możliwościami technicznymi i finansowymi, za pomocą istniejących programów i mechanizmów monitoringu, w możliwym zakresie oraz przy promowaniu harmonizacji metod;
 - b) mogą zostać uzupełnione, tam gdzie to niezbędne, biorąc pod uwagę zróżnicowanie regionów i ich zdolności do prowadzenia monitoringu
- oraz
- c) będą obejmować raporty dla Konferencji Stron przedstawiające wyniki monitoringu na szczeblu regionalnym i globalnym. składane w terminach określonych przez Konferencję Stron.
3. Ocena, o której mowa w ust. 1, będzie dokonana na podstawie dostępnych informacji naukowych, środowiskowych, technicznych i ekonomicznych, m.in. na podstawie:
- a) raportów i innych informacji uzyskanych z monitoringu, przekazywanych zgodnie z ust. 2;
 - b) raportów krajowych przedkładanych zgodnie z artykułem 15
- oraz
- c) informacji o nieprzestrzeganiu postanowień konwencji, przekazywanych w trybie ustanowionym na podstawie artykułu 17.

Artykuł 17

Nieprzestrzeganie postanowień konwencji

Konferencja Stron, tak szybko jak to praktycznie możliwe, opracuje i zatwierdzi procedury i mechanizmy instytucjonalne stwierdzania nieprzestrzegania postanowień niniejszej konwencji oraz traktowania stron, które, jak ustalono, nie przestrzegają postanowień konwencji.

Artykuł 18

Rozstrzyganie sporów

1. Strony rozstrzygną wszelkie spory między nimi dotyczące interpretacji lub stosowania konwencji w drodze negocjacji lub innymi pokojowymi środkami, według ich własnego wyboru.
2. Ratyfikując, przyjmując, zatwierdzając niniejszą konwencję lub przystępując do niej albo w każdym późniejszym terminie strona, która nie jest regionalną organizacją integracji gospodarczej, może zadeklarować w pisemnym dokumencie złożonym u depozytariusza, że w odniesieniu do sporu dotyczącego interpretacji lub stosowania konwencji uznaje jeden lub oba poniższe środki rozstrzygania sporów jako obowiązujące w stosunku do każdej innej strony, która złożyła podobną deklarację:
 - a) postępowanie arbitrażowe, zgodnie z procedurą, która tak szybko jak to praktycznie możliwe, zostanie przyjęta przez Konferencję Stron w aneksie;
 - b) wniesienie sporu pod obrady Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.
3. Strona, która jest regionalną organizacją integracji gospodarczej, może złożyć deklarację o podobnej treści o poddaniu się postępowaniu arbitrażowemu w trybie, o którym mowa w ust. 2 pkt a).
4. Deklaracja złożona zgodnie z ust. 2 lub ust. 3 pozostanie w mocy do jej wygaśnięcia zgodnie z jej warunkami, lub przez okres trzech miesięcy od złożenia u Depozytariusza pisemnej noty o jej wycofaniu.
5. Wygaśnięcie deklaracji, nota o jej unieważnieniu lub nowa deklaracja nie będzie miała żadnego wpływu na bieżące postępowanie przed sądem arbitrażowym lub Międzynarodowym Trybunałem Sprawiedliwości, jeżeli strony sporu nie uzgodniły inaczej.

6. Jeżeli strony sporu nie przyjęły tego samego lub żadnego trybu, o którym mowa w ust. 2, oraz jeśli nie były zdolne rozstrzygnąć sporu w ciągu dwunastu miesięcy od daty skierowania przez jedną ze stron do drugiej zawiadomienia o tym, że istnieje między nimi spór, to na prośbę jednej ze stron sporu zostanie on przedstawiony komisji pojednawczej. Komisja pojednawcza wyda raport z zaleceniami. Procedury dodatkowe dotyczące komisji pojednawczej zostaną włączone do aneksu, który Konferencja Stron przyjmie nie później niż na swojej drugiej sesji.

Artykuł 19

Konferencja Stron

1. Niniejszym ustanawia się Konferencję Stron.
2. Pierwsze spotkanie Konferencji Stron zostanie zwołane przez Dyrektora Wykonawczego Programu Środowiska Narodów Zjednoczonych nie później niż jeden rok od wejścia w życie niniejszej konwencji. Po tym spotkaniu, w regularnych terminach, które zostaną określone przez Konferencję Stron, odbywać się będą zwykłe sesje Konferencji Stron.
3. Nadzwyczajne sesje Konferencji Stron będą odbywać się w innych terminach takich, jakie Konferencja uzna za potrzebne, lub na pisemne wystąpienie którejkolwiek ze stron, pod warunkiem, że poprze ją co najmniej jedna trzecia stron.
4. Konferencja Stron jednomyślnie uzgodni i przyjmie na swojej pierwszej sesji reguły proceduralne i reguły finansowe dla siebie i dla wszelkich jej organów pomocniczych, jak również postanowienia finansowe rządzące funkcjonowaniem Sekretariatu.
5. Konferencja Stron będzie dokonywać ciągłego przeglądu i oceny wdrażania niniejszej konwencji. Będzie ona wypełniać funkcje przypisanej jej przez konwencję i w tym celu:
 - a) ustanowi, zgodnie z wymogiem ust. 6, takie organy pomocnicze, jakie uważa za niezbędne dla wdrożenia niniejszej konwencji;
 - b) będzie, jeżeli to stosowne, współpracować z właściwymi organizacjami międzynarodowymi oraz z ciałami międzyrządowymi i pozarządowymi; oraz
 - c) będzie regularnie dokonywać przeglądu wszystkich informacji udostępnionych stronom, zgodnie z artykułem 15, w tym również efektywności stosowania artykułem 3 ust. 2 pkt. b) podpunkt (iii);
 - d) będzie rozpatrywać i podejmować wszelkie działania dodatkowe, których może wymagać osiągnięcie celów niniejszej konwencji.

6. Konferencja Stron, na swojej pierwszej sesji, ustanowi organ pomocniczy, pod nazwą Komitet ds. Przeglądu Trwałych Zanieczyszczeń Organicznych, do sprawowania funkcji przypisanych temu Komitetowi przez niniejszą konwencję. W tym zakresie:
- a) zostaną powołani przez Konferencję Stron członkowie Komitetu ds. Przeglądu Trwałych Zanieczyszczeń Organicznych; skład Komitetu będzie obejmował wyznaczonych przez rządy ekspertów ds. oceny lub zagospodarowania substancji chemicznych członkowie Komitetu zostaną wyznaczeni na podstawie równomiernego rozkładu geograficznego;
 - b) Konferencja Stron podejmie decyzje odnośnie zakresu działania, organizacji i funkcjonowania Komitetu
- oraz
- c) Komitet dołoży wszelkich starań w celu jednomyślnego wydawania swoich zaleceń jeżeli wyczerpano wszystkie starania na rzecz jednomyślności, lecz jej nie osiągnięto, zalecenie takie zostanie ostatecznie przyjęte większością dwóch trzecich głosów członków obecnych i głosujących.
7. Konferencja Stron podczas swojej trzeciej sesji dokona oceny potrzeby dalszego stosowania trybu, o którym mowa w artykule 3 ust. 2 pkt b), w tym odniesie się do jego efektywności.
8. Na sesjach Konferencji Stron mogą być reprezentowane jako obserwatorzy Organizacja Narodów Zjednoczonych, jej specjalistyczne agencje oraz Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, jak również każde państwo niebędące stroną niniejszej konwencji. Może być również dopuszczony każdy organ lub agencja krajowa lub międzynarodowa, rządowa lub pozarządowa, która dysponuje kwalifikacjami w sprawach objętych niniejszą konwencją i która poinformowała Sekretariat o swoim życzeniu bycia reprezentowaną na spotkaniu Konferencji Stron jako obserwator, jeżeli co najmniej jedna trzecia stron nie wyraziła sprzeciwu. Dopuszczenie i uczestnictwo obserwatorów podlega regułom proceduralnym przyjętym przez Konferencję Stron.

Artykuł 20

Sekretariat

1. Niniejszym ustanawia się Sekretariat.
2. Funkcje Sekretariatu będą następujące:
 - a) organizowanie sesji Konferencji Stron i jej organów pomocniczych oraz świadczenie im wymaganych usług;

- b) ułatwianie, na ich wniossek, uzyskania pomocy przez strony, zwłaszcza strony-kraje rozwijające się i strony-kraje dokonujące transformacji gospodarki, we wdrażaniu niniejszej konwencji;
 - c) zapewnienie potrzebnej koordynacji z sekretariatami innych odpowiednich organów międzynarodowych;
 - d) opracowywanie i udostępnianie stronom okresowych raportów opartych na informacjach otrzymanych na podstawie artykułu 15 i innych istotnych informacjach;
 - e) podejmowanie, pod ogólnym kierownictwem Konferencji Stron, takich działań administracyjnych i kontraktowych, jakie mogą być wymagane w celu skutecznego wypełniania jego funkcji
- oraz
- f) pełnienie innych funkcji sekretariatu wyszczególnionych w niniejszej konwencji oraz wszelkich innych funkcji, jakie może określić Konferencja Stron.
3. Funkcje sekretariatu na rzecz niniejszej konwencji będą pełnione przez Dyrektora Wykonawczego Programu Środowiska Narodów Zjednoczonych, jeżeli Konferencja Stron, większością trzech czwartych głosów stron obecnych i głosujących nie zadecyduje, aby funkcje sekretarskie powierzyć innej organizacji międzynarodowej lub kilku takim organizacjom.

Artykuł 21

Poprawki do konwencji

1. Każda ze stron może proponować poprawki do niniejszej konwencji.
2. Poprawki do niniejszej konwencji będą przyjęte podczas sesji Konferencji Stron. Tekst każdego projektu poprawki zostanie przekazany stronom przez Sekretariat, co najmniej sześć miesięcy przed sesją Konferencji Stron, na której proponuje się przyjęcie poprawki. Sekretariat również przekaże projekt poprawek sygnatariuszom niniejszej konwencji oraz do wiadomości depozytariuszowi.
3. Strony dołożą wszelkich starań, aby jednomyślnie przyjąć każdy projekt poprawki do niniejszej konwencji. Jeżeli wyczerpano wszystkie starania na rzecz jednomyślności, lecz jej nie osiągnięto, poprawka zostanie ostatecznie przyjęta większością trzech czwartych głosów stron obecnych i głosujących podczas sesji.
4. Poprawka zostanie przekazana przez depozytariusza wszystkim stronom do ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia.

5. Ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie poprawki zostanie notyfikowane depozytariuszowi na piśmie. Poprawka przyjęta zgodnie z ust. 3 wejdzie w życie dla stron, które ją przyjęły, dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia dokumentów ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia przez co najmniej trzy czwarte stron. Następnie poprawka wejdzie w życie dla każdej innej strony dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia przez tę stronę dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia poprawki.

Artykuł 22

Przyjęcie załączników i poprawki do nich

1. Załączniki do niniejszej konwencji stanowią jej integralną część i jeżeli wyrażnie nie stanowi ona inaczej, odniesienie do niniejszej konwencji jest jednoznaczne z odniesieniem do każdego z jej załączników.
2. Wszelkie dodatkowe załączniki będą ograniczać się do spraw proceduralnych, naukowych, technicznych lub administracyjnych.
3. Do propozycji, przyjęcia i wejścia w życie dodatkowych załączników do niniejszej konwencji stosuje się następującą procedurę:
 - a) dodatkowe załączniki będą zaproponowane i przyjęte zgodnie z procedurą ustanowioną w artykule 21 ust. 1, 2 i 3;
 - b) strona, która nie jest w stanie zaakceptować dodatkowego załącznika, zawiadomi o tym na piśmie Depozytariusza w ciągu jednego roku od daty powiadomienia jej przez depozytariusza o przyjęciu dodatkowego załącznika depozytariusz bez zwłoki powiadomi wszystkie strony o każdym takim otrzymanym zawiadomieniu; strona może w każdym czasie wycofać uprzednie zawiadomienie o nieakceptowaniu każdego dodatkowego załącznika, załącznik ten zaś wejdzie wtedy w życie dla tej strony z uwzględnieniem postanowienia pkt c); oraz
 - c) po upływie jednego roku od daty powiadomienia przez depozytariusza o przyjęciu dodatkowego załącznika, załącznik ten wejdzie w życie dla wszystkich stron, które nie złożyły zawiadomienia, zgodnie z postanowieniami pkt b).
4. Propozycja, przyjęcie i wejście w życie poprawek do załączników A, B lub C podlega tej samej procedurze, co propozycja, przyjęcie i wejście w życie dodatkowych załączników do niniejszej konwencji, z zastrzeżeniem, że poprawka do załącznika A, B lub C nie wejdzie w życie w odniesieniu do każdej strony, która złożyła deklarację dotyczącą poprawki do tych załączników, zgodnie

z artykułem 25 ust. 4, a w takim wypadku każda taka poprawka wejdzie w życie w odniesieniu do danej strony w dziewięćdziesiątym dniu od dnia złożenia przez nią u depozytariusza dokumentu ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia poprawki.

5. Następująca procedurę stosuje się do propozycji, przyjęcia i wejścia w życie poprawki do załącznika A, B lub C:
 - a) poprawki proponuje się w trybie określonym w artykule 21 ust. 1 i 2;
 - b) strony podejmują jednomyślnie decyzje dotyczące poprawki do załącznika D, E lub Foraz
 - c) Depozytariusz bezzwłocznie powiadamia strony o decyzji wprowadzającej poprawki do załącznika D, E lub F. Poprawka wchodzi w życie w odniesieniu do wszystkich stron w terminie określonym w decyzji.
6. Jeżeli dodatkowy załącznik lub poprawka do załącznika wiąże się z poprawką do niniejszej konwencji, taki dodatkowy załącznik lub poprawka wejdzie w życie dopiero po wejściu w życie poprawki do niniejszej konwencji.

Artykuł 23

Prawo głosu

1. Każda ze stron niniejszej konwencji dysponuje jednym głosem, z zastrzeżeniem postanowienia ust. 2.
2. Regionalna organizacja integracji gospodarczej, w sprawach należących do jej właściwości, korzysta z prawa głosu z liczbą głosów równą liczbie swoich państw członkowskich będących stronami niniejszej konwencji. Taka organizacja nie korzysta ze swojego prawa głosu, jeżeli którekolwiek z jej państw członkowskich korzysta ze swojego prawa głosu i odwrotnie.

Artykuł 24

Podpisanie

Niniejsza konwencja będzie otwarta do podpisania w Sztokholmie przez wszystkie państwa i regionalne organizacje integracji gospodarczej w dniu 23 maja 2001 r. oraz w siedzibie Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku w dniach od 24 maja 2001 r. do 22 maja 2002 r.

Artykuł 25

Ratyfikacja, przyjęcie, zatwierdzenie lub przystąpienie

1. Niniejsza konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez państwa i przez regionalne organizacje integracji gospodarczej. Będzie ona otwarta do przystąpienia dla państw i regionalnych organizacji integracji gospodarczej od następnego dnia po dacie zamknięcia konwencji do podpisu. Dokumenty ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia będą złożone u depozytariusza.
2. Każda regionalna organizacja integracji gospodarczej, która staje się stroną niniejszej konwencji, gdy żadne z jej państw członkowskich nie będzie jej stroną, jest związana wszystkimi zobowiązaniami wynikającymi z konwencji. W wypadku takich organizacji, których jedno lub więcej państw członkowskich jest stronami niniejszej konwencji, organizacja ta i jej państwa członkowskie postanowią o swojej odnośnej odpowiedzialności za wykonywanie zobowiązań wynikających z konwencji. W takich wypadkach organizacja ta i jej państwa członkowskie nie mają tytułu do równoległego korzystania ze swoich praw w ramach konwencji.
3. W swoim dokumencie ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, regionalna organizacja integracji gospodarczej zadeklaruje zakres swoich kompetencji odnośnie spraw, do których stosuje się niniejsza konwencja. Każda taka organizacja poinformuje również depozytariusza, który z kolei poinformuje strony, o każdej modyfikacji zakresu kompetencji tej organizacji.
4. W swoim dokumencie ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, regionalna organizacja integracji gospodarczej może zadeklarować, że w odniesieniu do niej, każda poprawka do załącznika A, B lub C wejdzie w życie dopiero po złożeniu przez nią dotyczącego tejsze poprawki dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

Artykuł 26

Wejście w życie

1. Niniejsza konwencja wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia pięćdziesiątego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.

2. Dla każdego państwa lub regionalnej organizacji integracji gospodarczej, która ratyfikuje, przyjmie lub zatwierdzi niniejszą konwencję bądź przystąpi do niej po złożeniu pięćdziesiątego dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, konwencja ta wejdzie w życie dziewięćdziesiątego dnia po dacie złożenia jej dokumentu ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia.
3. Do celów wymienionych w ust. 1 i 2, żaden dokument złożony przez regionalną organizację integracji gospodarczej nie będzie liczony jako dodatkowy w stosunku do tych, które złożyły państwa członkowskie tej organizacji.

Artykuł 27

Zastrzeżenia

Do niniejszej konwencji nie przysługują żadne zastrzeżenia.

Artykuł 28

Wycofanie

1. W każdym czasie, po trzech latach od wejścia w życie niniejszej konwencji dla danej strony, strona ta może wycofać się z konwencji przez przekazanie depozytariuszowi pisemnego zawiadomienia .
2. Każde takie wycofanie się będzie skuteczne po upływie jednego roku od daty otrzymania przez depozytariusza zawiadomienia o wycofaniu lub w każdym innym późniejszym terminie, jaki może być określony w zawiadomieniu o wycofaniu.

Artykuł 29

Depozytariusz

Depozytariuszem niniejszej konwencji jest Sekretarz Generalny Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 30

Teksty autentyczne

Oryginał niniejszej konwencji, którego teksty w języku arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są równoważnie autentyczne, zostanie złożony u Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych.

NA DOWÓD CZEGO niżej podpisani, będąc w tym celu należycie upoważnieni, podpisują niniejszą konwencję

SPORZĄDZONO w Sztokholmie, dwudziestego drugiego maja dwa tysiące pierwszego roku.

Załącznik A

ELIMINACJA

Część I. Wykaz substancji przewidzianych do wyeliminowania z produkcji i użytkowania

Substancja chemiczna	Działalność	Szczególne wyłączenia
Aldryna* CAS nr 309-00-2	produkcja	brak
	stosowanie	miejscowo stosowany środek przeciwko pasożytom zewnętrznym środek owadobójczy
Chlordan* CAS nr 57-74-9	produkcja	dopuszczony dla stron wymienionych w rejestrze
	stosowanie	miejscowo stosowany środek przeciwko pasożytom zewnętrznym środek owadobójczy środek przeciwko termitom środek przeciwko termitom w budynkach i zaporach środek przeciwko termitom w nawierzchni dróg dodatek do klejów stosowanych w sklejkach
Dieldryna* CAS nr 60-57-1	produkcja	brak
	stosowanie	w zabiegach agrotechnicznych
Endryna* CAS nr 72-20-8	produkcja	brak
	stosowanie	brak
Heptachlor* CAS 72-44-8	produkcja	brak
	stosowanie	środek przeciwko termitom środek przeciwko termitom w elementach konstrukcyjnych domów środek przeciwko termitom stosowany pod ziemią obróbka drewna w podziemnych rozdzielniach kabli
Heksachlorobenzen CAS nr 118-74-1	produkcja	dopuszczony dla państw wymienionych w rejestrze
	stosowanie	produkt pośredni w procesie produkcji rozpuszczalnik w pestycydach produkt pośredni w produkcji w zamkniętym systemie na ograniczonym terenie
Mireks* CAS nr 2385-85-5	produkcja	dopuszczony dla państw wymienionych w rejestrze
	stosowanie	środek przeciwko termitom
Toksafen* CAS nr 8001-35-2	produkcja	brak
	stosowanie	brak
Polichlorowane bifenyle (PCB)*	produkcja	brak
	stosowanie	artykuły użytkowane zgodnie z postanowieniami części II niniejszego załącznika

Uwagi:

- (i) Jeśli konwencja nie stanowi inaczej, ilości substancji chemicznych występujące jako niezamierzone skażenia śladowe w produktach i artykułach nie będą uważane za wymienione w niniejszych załączniku.
- (ii) Uwagi tej nie należy uważać za szczególne wyłączenie w odniesieniu do produkcji i użytkowania w rozumieniu artykułu 3 ust. 2. Ilości substancji chemicznych występujące jako składniki artykułów wytworzonych lub już użytkowanych przed dniem lub w dniu wejścia w życie odnośnego obowiązku w stosunku do danej substancji chemicznej nie będą uważane za wymienione w niniejszym załączniku, pod warunkiem, że strona powiadomiła Sekretariat o tym, iż dany rodzaj artykułu pozostaje w użytkowaniu przez tę stronę. Sekretariat udostępni społeczeństwu takie powiadomienia.
- (iii) Uwagi tej, w odniesieniu do niedotyczącej substancji chemicznej, po której nazwie umieszczono gwiazdkę w kolumnie pt. subst. ancja chemiczna w części I niniejszego załącznika, nie należy uważać za szczególne wyłączenie produkcji i użytkowania w rozumieniu artykułu 3 ust. 2. Biorąc pod uwagę, że nie oczekuje się, aby do organizmów ludzkich i środowiska docierały znaczące ilości takiej substancji chemicznej w czasie produkcji i użytkowania produktu pośredniego powstającego w zamkniętym systemie ograniczonym do danego terenu, strona, po zawiadomieniu Sekretariatu, może dopuścić produkcję i użytkowanie ilości substancji chemicznej wymienionej w niniejszym załączniku jako produktu pośredniego powstającego w zamkniętym systemie ograniczonym do danego terenu, przekształcanego chemicznie w czasie wytwarzania innych substancji chemicznych, które to substancje nie wykazują właściwości trwałych zanieczyszczeń organicznych, zgodnie z kryteriami określonymi w ust. 1 załącznika D. W powiadomieniu tym będzie zawarta informacja o całkowitej produkcji i użytkowaniu takiej substancji chemicznej lub rzetelny szacunek takich danych oraz informacje dotyczące charakteru zamkniętego procesu ograniczonego do danego terenu, w tym ilości wszelkich nieprzekształconych i niezamierzonych skażeń śladowych materiałów wyjściowych do trwałych zanieczyszczeń organicznych w produkcie finalnym. Procedura ta będzie obowiązywać, jeśli niniejszy załącznik nie stanowi inaczej. Sekretariat udostępni takie zawiadomienia Konferencji Stron i społeczeństwu. Taka produkcja i takie użytkowanie nie będą uważane za przypadek szczególnego wyłączenia w odniesieniu do produkcji lub użytkowania. Taka produkcja lub użytkowanie ustaną po upływie dziesięciu lat, chyba że dana strona przekaże nowe zawiadomienie Sekretariatowi, w którym to wypadku okres ten zostanie przedłużony o dodatkowe dziesięć lat, jeśli Konferencja Stron nie postanowi inaczej po dokonaniu przeglądu produkcji lub użytkowania. Procedura zawiadamiania może być powtórzona.
- (iv) Wszystkie strony, które zarejestrowały szczególne wyłączenia w niniejszym załączniku, mogą z nich korzystać zgodnie z artykułem 4, z wyjątkiem użytkowania polichlorowanych bifenyli w artykułach będących w użytkowaniu, zgodnie z postanowieniami części II niniejszego załącznika, z którego to wyłączenia mogą korzystać wszystkie strony.

Część II. Polichlorowane bifenyle

Każda ze stron:

- a)** w celu wyeliminowania użytkowania polichlorowanych bifenyli w urządzeniach (np. transformatorach, kondensatorach i innych zbiornikach zawierających PCB w postaci cieczy) w terminie do 2025 r., który to termin może zmienić Konferencja Stron, podejmie działania zgodnie z następującymi priorytetami:
 - (i)** podjęcie zdecydowanych wysiłków zmierzających do zidentyfikowania, oznakowania i wycofania z użytkowania urządzeń zawierających ponad 10% polichlorowanych bifenyli i o objętości powyżej 5 litrów,
 - (ii)** podjęcie zdecydowanych wysiłków zmierzających do zidentyfikowania, oznakowania i wycofania z użytkowania urządzeń zawierających ponad 0,05% polichlorowanych bifenyli i o objętości powyżej 5 litrów,
 - (iii)** podjęcie starań w celu zidentyfikowania i wycofania z użytkowania urządzeń zawierających ponad 0,005% polichlorowanych bifenyli i o objętości powyżej 0,05 litrów;
- b)** zgodnie z priorytetami określonymi w pkt a będzie promować następujące środki zmniejszenia narażenia i ryzyka w ramach kontrolowania użytkowania polichlorowanych bifenyli:
 - (i)** użytkowanie wyłącznie w nienaruszonych i szczelnych urządzeniach i tylko na terenie, na którym ryzyko uwolnienia do środowiska można ograniczyć do minimum i szybko wyeliminować,
 - (ii)** nieużytkowanie w urządzeniach na terenie związanym z produkcją lub przetwórstwem żywności lub pasz,
 - (iii)** w razie użytkowania na terenach zamieszkałych, w tym w szkołach i szpitalach, podjęcie wszystkich rozsądnych środków ochrony przed awarią instalacji elektrycznej, mogącą spowodować pożar, oraz prowadzenie regularnych kontroli urządzeń w celu sprawdzenia ich szczelności;
- c)** niezależnie od postanowienia artykułu 3 ust. 2 nie dopuści do eksportu lub importu urządzeń zawierających polichlorowane bifenyle, o których mowa w pkt a), z wyjątkiem eksportu lub importu tych urządzeń do celów przyjaznej dla środowiska gospodarki odpadami;
- d)** nie zezwoli na odzysk w celu wtórnego użytkowania w innych urządzeniach cieczy zawierających ponad 0,005% polichlorowanych bifenyli z wyjątkiem czynności w zakresie utrzymania i serwisu;
- e)** podejmie zdecydowane wysiłki mające doprowadzić do przyjaznej dla środowiska gospodarki odpadami w zakresie cieczy zawierających polichlorowane bifenyle i urządzeń skażonych polichlorowanymi bifenylami przy ich zawartości powyżej 0,005%, zgodnie z artykułem 6 ust. 1, w możliwie najkrótszym terminie, lecz nie później niż w 2028 r., który to termin może zmienić Konferencja Stron;

- f) niezależnie od postanowienia uwagi ii) zamieszczonej w części I niniejszego załącznika, podejmie starania zmierzające do zidentyfikowania innych artykułów zawierających powyżej 0,005% polichlorowanych bifenyli (np. powłok ochronnych kabli, utwardzanej spoiny uszczelniającej i przedmiotów pomalowanych) i ich zagospodarowania zgodnie z artykułem 6 ust. 1;
- g) opracuje co pięć lat raport o postępie w zakresie eliminowania polichlorowanych bifenyli i przedłoży go Konferencji Stron, zgodnie z artykułem 15 niniejszej Konwencji;
- h) raporty określone w pkt g) będą, gdy to stosowne, rozpatrywane przez Konferencję Stron w jej przeglądach dotyczących polichlorowanych bifenyli. Konferencja Stron będzie dokonywać przeglądu postępu w zakresie eliminowania polichlorowanych bifenyli co pięć lat lub w innych terminach, gdy to stosowne, uwzględniając takie raporty.

Załącznik B

OGRANICZENIA

Część I. Wykaz substancji, których użytkowanie jest ograniczone

Substancja chemiczna	Działalność	Dopuszczalny cel lub szczególne wyłączenie
DDT (1,1,1-trichloro-2,2-bis (4-chlorofenylo)etan) CAS nr 50-29-3	produkcja	dopuszczalny cel: zmniejszenie wskaźnika zachorowań, zgodnie z częścią II niniejszego załącznika szczególne wyłączenia: produkt pośredni w produkcji dikofolu produkt pośredni
	użytkowanie	dopuszczalny cel: zmniejszenie wskaźnika zachorowań, zgodnie z częścią II niniejszego załącznika szczególne wyłączenia: produkcja dikofolu produkt pośredni

Uwagi:

- (i) Jeśli konwencja nie stanowi inaczej, ilości substancji chemicznych występujące jako niezamierzone skażenia śladowe w produktach i artykułach nie będą uważane za wymienione w niniejszych załączniku.
- (ii) Uwagi tej nie należy uważać za szczególne wyłączenie w odniesieniu do produkcji i użytkowania w rozumieniu artykułu 3 ust. 2. Ilości substancji chemicznych występują-

ce jako składniki artykułów wytworzonych lub już użytkowanych przed dniem lub w dniu wejścia w życie odnośnego obowiązku w stosunku do danej substancji chemicznej, nie będą uważane za wymienione w niniejszym załączniku, pod warunkiem, że strona powiadomiła Sekretariat o tym, iż dany rodzaj artykułu pozostaje w użytkowaniu przez tę stronę. Sekretariat udostępni społeczeństwu takie powiadomienia.

- (iii) Uwagi tej nie należy uważać za szczególne wyłączenie w odniesieniu do produkcji i użytkowania w rozumieniu artykułu 3 ust. 2. Biorąc pod uwagę, że nie oczekuje się, aby do organizmów ludzkich i środowiska docierały znaczące ilości takiej substancji chemicznej w czasie produkcji i wykorzystywania produktu przejściowego w zamkniętym systemie ograniczonym do danego terenu, strona, po zawiadomieniu Sekretariatu, może dopuścić produkcję i użytkowanie ilości substancji chemicznej wymienionej w niniejszym załączniku jako produktu przejściowego, przekształcanego chemicznie w czasie wytwarzania innych substancji chemicznych, które to substancje nie wykazują właściwości trwałych zanieczyszczeń organicznych, zgodnie z kryteriami określonymi w ust. 1 załączniku D. Powiadomienie to będzie zawierać informacje o całkowitej produkcji i użytkowaniu takiej substancji chemicznej lub rzetelny szacunek takich danych oraz informacje dotyczące charakteru zamkniętego procesu ograniczonego do danego terenu, w tym ilości wszelkich nie przekształconych i niezamierzonych skażeń śladowymi ilościami materiału wyjściowego powodującego powstanie trwałych zanieczyszczeń organicznych w produkcji finalnym. Procedura ta będzie obowiązywać, jeśli niniejszy załącznik nie stanowi inaczej. Sekretariat udostępni takie zawiadomienia Konferencji Stron i społeczeństwu. Taka produkcja lub użytkowanie nie będą uważane za przypadek szczególnego wyłączenia w odniesieniu do produkcji lub użytkowania. Taka produkcja i użytkowanie ustaną po upływie dziesięciu lat, chyba że dana strona przekaże nowe zawiadomienie Sekretariatowi, w którym to wypadku okres ten zostanie przedłużony o dodatkowe dziesięć lat, jeśli Konferencja Stron nie postanowi inaczej po dokonaniu przeglądu produkcji lub użytkowania. Procedura zawiadamiania może być powtórzona.
- (iv) Wszystkie strony, które zarejestrowały szczególne wyłączenia w niniejszym załączniku, mogą z nich korzystać zgodnie z artykułem 4.

Cześć II. DDT (1,1,1-trichloro-2,2-bis(4-chlorofenylo)etan

1. Produkcja i użytkowanie DDT zostanie wyeliminowane z wyjątkiem stron, które powiadomiły Sekretariat o zamiarze jego produkcji i/lub użytkowania. Niniejszym ustanawia się rejestr DDT, który będzie dostępny dla społeczeństwa. Sekretariat będzie prowadził rejestr DDT.
2. Każda strona produkująca i/lub użytkująca DDT ograniczy taką produkcję i/lub użytkowanie w celu zmniejszenia wskaźnika zachorowań, zgodnie z zaleceniami i wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia dotyczącymi użytkowania DDT, jeżeli dana strona nie dysponuje lokalnie bezpiecznymi i skutecznymi alternatywnymi środkami, na które ją stać.

3. Jeśli strona nie wymieniona w rejestrze DDT ustala, że potrzebuje DDT w celu zmniejszenia wskaźnika zachorowań, to zawiadomi o tym Sekretariat w możliwie najkrótszym terminie, aby ten mógł niezwłocznie wprowadzić jej nazwę do rejestru DDT. Jednocześnie, zawiadomi o tym Światową Organizację Zdrowia.
4. Co trzy lata, każda strona użytkująca DDT przekaże Sekretariatowi i Światowej Organizacji Zdrowia informacje o użytkowanej ilości, warunkach takiego użytkowania i jego znaczeniu dla strategii strony w zakresie strategii zwalczania chorób, w formie, którą ustali Konferencja Stron w porozumieniu ze Światową Organizacją Zdrowia.
5. W celu zmniejszenia i ostatecznego wyeliminowania użytkowania DDT Konferencja Stron zachęci:
 - a) każdą stronę użytkującą DDT do opracowania i wdrożenia planu działań jako elementu planu wdrożeniowego, o którym mowa w artykule 7. Taki plan działań będzie obejmował:
 - (i) opracowanie mechanizmów regulacyjnych i innych zapewniających ograniczenie użytkowania DDT do zmniejszania wskaźnika zachorowań;
 - (ii) wdrożenie odpowiednich alternatywnych produktów, metod i strategii, w tym strategii zarządzania odpornością, aby zapewnić ciągłą efektywność tych środków alternatywnych;
 - (iii) środki wzmacniające opiekę zdrowotną i zmniejszające zachorowalność.
 - b) strony do promowania, w ramach swoich możliwości, prac badawczo-rozwojowych nad bezpiecznymi alternatywnymi produktami chemicznymi i innymi niż produkty chemiczne, metodami i strategiami dla stron użytkujących DDT, odpowiadającymi warunkom w tych krajach oraz w celu zmniejszenia ciężaru chorób dla ludzi i gospodarki; czynniki, jakie będą promowane w czasie rozpatrywania środków alternatywnych lub ich kombinacji, będą obejmować zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i konsekwencje dla środowiska powodowane przez takie środki alternatywne; skuteczne środki alternatywne wobec DDT będą powodować mniejsze zagrożenie dla zdrowia ludzkiego i środowiska, będą nadawać się do zwalczania chorób w warunkach istniejących w danych stronach oraz będą wspierane danymi z monitoringu.
6. Po raz pierwszy na swojej pierwszej sesji, a następnie co najmniej co trzy lata, w porozumieniu ze Światową Organizacją Zdrowia, Konferencja Stron oceni dalszą potrzebę użytkowania DDT do zmniejszania wskaźnika zachorowań, na podstawie dostępnych informacji naukowych, technicznych, środowiskowych i ekonomicznych, dotyczących m.in.:
 - a) produkcji i użytkowania DDT oraz warunków określonych w ust. 2;
 - b) dostępności, odpowiedniości i wdrażania środków alternatywnych wobec DDT;oraz
 - c) postępu w zakresie wzmacniania zdolności krajów do bezpiecznego przejścia do takich środków alternatywnych.
6. Każda strona może w każdym czasie wycofać się z rejestru DDT, zawiadamiając o tym Sekretariat na piśmie. Wycofanie wejdzie w życie w dniu określonym w zawiadomieniu.

Załącznik C

NIEZAMIERZONE POWSTAWANIE I UWALNIANIE

Część I. Trwale zanieczyszczenia organiczne podlegające wymaganiom artykułu 5

Niniejszy załącznik dotyczy następujących trwałych zanieczyszczeń organicznych, jeśli tworzą się one i są uwalniane w sposób niezamierzony ze źródeł antropogenicznych:

Substancja chemiczna
Polichlorowane dibenzo-p-dioksyny i dibenzofurany (PCDD/PCDF)
Heksachlorobenzen (HCB) (CAS nr 118-74-1)
Polichlorowane bifenylole (PCB)

Część II. Kategorie źródeł (A)

Polichlorowane dibenzo-p-dioksyny i dibenzofurany, heksachlorobenzen i polichlorowane bifenylole tworzą się i są uwalniane w sposób niezamierzony z procesów termicznych z udziałem substancji organicznych i chloru w wyniku niepełnego spalania lub reakcji chemicznych. Względnie wysoki poziom powstawania i uwalniania tych substancji chemicznych do środowiska mogą powodować źródła przemysłowe następujących kategorii:

- a) spalarnie odpadów, w tym spalarnie współspalające odpady komunalne, niebezpieczne lub medyczne, albo osady ściekowe;
- b) piece cementowe spalające odpady niebezpieczne;
- c) produkcja masy papierniczej z zastosowaniem chloru pierwiastkowego lub substancji chemicznych wytwarzających chlor pierwiastkowy jako wybielacza;
- d) następujące procesy termiczne w hutnictwie:
 - (i) wtórna produkcja miedzi,
 - (ii) spiekalnie w hutnictwie żelaza i stali,
 - (iii) wtórna produkcja aluminium,
 - (iv) wtórna produkcja cynku.

Część III. Kategorie źródeł (B)

Polichlorowane dibenzo-p-dioksyny i dibenzofurany, heksachlorobenzen i polichlorowane bifenylole mogą również tworzyć się i być uwalniane w sposób niezamierzony, m.in. ze źródeł następujących kategorii:

- a) spalanie odpadów na otwartej przestrzeni, w tym palenie składowisk odpadów;
- b) procesy termiczne w hutnictwie nie wymienione w części II;
- c) źródła spalania na obszarach zamieszkałych;
- d) spalanie paliw kopalnych w kotłowniach komunalnych lub przemysłowych;
- e) instalacje opalane drewnem i innymi rodzajami biomasy stosowanymi jako paliwa;
- f) procesy produkcji danych substancji chemicznych uwalniające powstałe w sposób niezamierzony trwałe zanieczyszczenia organiczne, zwłaszcza produkcji chlorofenoli i chloranilu;
- g) krematoria;
- h) pojazdy silnikowe, zwłaszcza spalające benzynę ołowiową;
- i) niszczenie tusz zwierzęcych;
- j) barwienie (chloranilem) i wykańczanie (ługowanie) tkanin i skór wyprawionych;
- k) zakłady rozdrabniające pojazdy wycofane z eksploatacji;
- l) wylewanie kabli miedzianych;
- m) rafinerie przerabiające oleje odpadowe.

Część IV. Definicje

1. Do celów niniejszego załącznika:
 - a) „polichlorowane bifenyle” oznaczają związki aromatyczne tworzące się w taki sposób, że atomy wodoru w cząstce bifenylu (dwa pierścienie benzenu związane jednym wiązaniem węgiel-węgiel) mogą być zastąpione przez do dziesięciu atomów chloru; oraz
 - b) „polichlorowane dibenzo-p-dioksyny” i „polichlorowane dibenzofurany” oznaczają trójpierścieniowe związki aromatyczne utworzone przez dwa pierścienie benzenu połączone przez dwa atomy tlenu w polichlorowanych dibenzo-p-dioksynach, a przez jeden atom tlenu i jedno wiązanie węgiel-węgiel w polichlorowanych dibenzofuranach oraz atomy wodoru, które mogą być zastąpione przez do ośmiu atomów chloru.
2. W niniejszym załączniku toksyczność polichlorowanych dibenzo-p-dioksyn oraz dibenzofuranów wyraża się za pomocą równoważności toksycznej, mierzącej względne, analogiczne do dioksyn działanie toksyczne różnych kongenerów polichlorowanych dibenzo-p-dioksyn i dibenzofuranów oraz koplarnych polichlorowanych bifenyli w porównaniu z 2,3,7,8-tetrachlorodibenzo-p-dioksyną. Wartości równoważników toksyczności stosowanych do celów niniejszej konwencji będą odpowiadać normom międzynarodowym, poczynając od przyjętych przez Światową Organizację Zdrowia w 1998 r.,

wartości równoważników toksyczności dla ssaków polichlorowanych dibenzo-p-dioksyn i dibenzofuranów oraz koplanarnych polichlorowanych bifenyli. Stężenia wyraża się za pomocą równoważników toksyczności.

Część V. Ogólne zalecenia dotyczące najlepszych dostępnych technik i najlepszych praktyk ochrony środowiska

W tej części załącznika podano ogólne zalecenia dla stron dotyczące zapobiegania lub zmniejszania uwolnień substancji chemicznych wymienionych w części I.

A. Ogólne środki zapobiegawcze w zakresie zarówno najlepszych dostępnych technik, jak i najlepszych praktyk ochrony środowiska

Przede wszystkim należy rozważyć sposoby zapobiegania tworzeniu się i uwalnianiu substancji chemicznych wymienionych w części I. Do użytecznych sposobów należą np.:

- a) zastosowanie nisko-odpadowej technologii;
- b) zastosowanie mniej niebezpiecznych substancji;
- c) promowanie odzysku i recyklingu odpadów i substancji wytworzonych i użytkowanych w czasie procesu;
- d) zastąpienie materiałów zasilających będących trwałymi zanieczyszczeniami organicznymi lub tam, gdzie istnieje bezpośrednie powiązanie pomiędzy tymi materiałami a uwolnieniami trwałych zanieczyszczeń organicznych z danego źródła;
- e) najlepsze programy utrzymania porządku i zapobiegania;
- f) usprawnienie gospodarki odpadami w celu odejścia od praktyki otwartego i innego niekontrolowanego spalania odpadów, w tym spalania na składowiskach odpadów; przy rozpatrywaniu projektów budowy nowych zakładów unieszkodliwiania odpadów, należy wziąć pod uwagę rozwiązania alternatywne, np. działania mające na celu zmniejszenie do minimum wytwarzanych odpadów komunalnych i medycznych, w tym w drodze odzysku zasobów, wtórnego użytkowania, recyklingu, segregacji odpadów i promowania produktów wytwarzających mniej odpadów, przy takim podejściu należy dokładnie rozważyć problemy zdrowia społecznego;
- g) minimalizowanie występowanie tych substancji chemicznych jako skażeń w produktach;
- h) unikanie stosowania jako wybielacza chloru pierwiastkowego lub substancji chemicznych wytwarzających chlor pierwiastkowy.

B. Najlepsze dostępne techniki

Celem koncepcji najlepszych dostępnych technik nie jest narzucenie jakiejś konkretnej techniki lub technologii, lecz uwzględnienie charakterystyk technicznych rozważanej instalacji, jej położenia geograficznego i lokalnych warunków środowiska. Ogólnie rzecz

biorąc, odpowiednie techniki kontrolne, mające zmniejszać uwolnienia substancji chemicznych wymienionych w części I, są takie same. Określając najlepsze dostępne techniki należy zwrócić szczególną uwagę, ogólnie lub w konkretnych wypadkach, na następujące czynniki, pamiętając o prawdopodobnych kosztach i korzyściach danego rozwiązania oraz względach przezorności i zapobiegania.

- a) ogólne czynniki:
- (i) charakter, skutki i masa danych uwolnień: techniki mogą różnić się zależnie od wielkości źródła;
 - (ii) terminy oddania do eksploatacji nowych lub istniejących instalacji;
 - (iii) czas potrzebny na wprowadzenie najlepszych dostępnych technik;
 - (iv) zużycie i charakter surowców wykorzystywanych w procesie oraz jego efektywność energetyczna;
 - (v) potrzeba zapobiegania lub zmniejszenia do minimum całkowitego oddziaływania uwolnień na środowisko i zagrożeń dla niego;
 - (vi) potrzeba zapobiegania awariom i zmniejszenia do minimum ich skutków dla środowiska;
 - (vii) potrzeba zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy w miejscach pracy;
 - (viii) porównywalne procesy, urządzenia lub metody działania pomyślnie sprawdzone na skalę przemysłową;
 - (ix) postęp technologiczny lub zmiany wiedzy naukowej i zrozumienia;
- b) ogólne środki zmniejszania uwolnień: przy rozpatrywaniu projektów budowy nowych zakładów lub znaczących modyfikacji istniejących zakładów, stosujących procesy uwalniające substancje chemiczne wymienione w niniejszym załączniku, należy przede wszystkim rozpatrywać alternatywne procesy, techniki lub praktyki o podobnej użyteczności, lecz które pozwalają uniknąć tworzenia się i uwalniania takich substancji chemicznych; przy określaniu najlepszych dostępnych technik można w razie budowy lub znaczącej modyfikacji takich urządzeń, poza środkami zapobiegawczymi zarysowanymi w rozdziale A części V wziąć również pod uwagę następujące środki ograniczania:
- (i) zastosowanie usprawnionych metod oczyszczania gazów odlotowych, np. z utleniania termicznego lub katalitycznego, odpylania lub adsorpcji;
 - (ii) obróbkę pozostałości, ścieków, odpadów i osadów ściekowych, np. ich obróbkę termiczną, zobojętnianie lub przez procesy chemiczne, np. ich detoksykację;
 - (iii) zmiany procesu prowadzące do zmniejszenia lub wyeliminowania uwolnień, np. przejście do systemów zamkniętych;
 - (iv) modyfikacja struktury procesu w celu poprawy spalania i zapobiegania tworzeniu się substancji chemicznych wymienionych w niniejszym załączniku, przez sterowanie takimi parametrami, jak temperatura spalania lub czas pobytu w komorze spalania.

C. Najlepsze praktyki ochrony środowiska

Konferencja Stron może opracować wytyczne dotyczące najlepszych praktyk ochrony środowiska.

Załącznik D

WYMAGANE INFORMACJE I KRYTERIA KWALIFIKACYJNE

1. Strona występująca z wnioskiem o umieszczenie jakiejś substancji chemicznej w wykazach w załącznikach A, B i/lub C zidentyfikuje tę substancję w sposób opisany w pkt a) i dostarczy informacji o tej substancji oraz, tam gdzie to stosowne, o produktach jej przekształcenia, według kryteriów kwalifikacyjnych określonych w punktach od b) do e):
 - a) określenie substancji chemicznej:
 - (i) nazwy, w tym nazwa(y) handlowa(e), nazwa(y) komercyjna(e) i ich synonimy, numer Rejestru Służby Abstraktów Chemicznych (CAS), nazwa nadana przez Międzynarodową Unię Chemii Czystej i Stosowanej (IUPAC)oraz
 - (ii) budowa chemiczna, w tym, tam gdzie to stosowne, określenie izomerów, oraz struktura klasy chemicznej;
 - b) trwałość:
 - (i) dowód na to, że okres połowicznego zaniku tej substancji chemicznej w wodzie jest dłuższy niż dwa miesiące lub że połowiczny okres rozkładu w glebie jest dłuższy niż sześć miesięcy lub że połowiczny okres rozkładu w osadach jest dłuższy niż sześć miesięcy,albo
 - (ii) dowód na to, że substancja chemiczna jest w inny sposób dostatecznie trwała, aby uzasadniać jej rozpatrywanie w zakresie niniejszej konwencji;
 - c) bioakumulacja:
 - (i) dowód na to, że współczynnik stężenia biologicznego lub współczynnik akumulacji biologicznej w organizmach wodnych wynosi dla tej substancji chemicznej powyżej 5000, lub w razie braku takich danych dowodów że log Kow jest większy niż 5,
 - (ii) dowód na to, że substancja chemiczna budzi niepokój z innych powodów, np. ze względu na wysoką akumulację biologiczną w innych gatunkach, wysoką toksyczność albo ekotoksyczność,lub
 - (iii) wyniki monitoringu flory i fauny danego regionu, które wskazują, że potencjał akumulacji biologicznej tej substancji chemicznej jest dostatecznie duży, aby uzasadniać jej rozpatrywanie w zakresie niniejszej konwencji;
 - d) potencjał przenoszenia się w środowisku na dalekie odległości:
 - (i) zmierzone poziomy tej substancji chemicznej w miejscach odległych od źródeł jej uwolnienia, które mogą budzić niepokój;

(ii) wyniki monitoringu świadczące o tym, że przenoszenie się tej substancji chemicznej w środowisku na dalekie odległości wraz z potencjałem przedostania się jej do odbierającego środowiska, mogło nastąpić poprzez powietrze, wodę lub za pośrednictwem gatunków wędrownych,

albo

(iii) właściwości losu tej substancji chemicznej w środowisku i/lub wyniki badań modelowych, które dowodzą, że substancja ta ma potencjał przenoszenia się w środowisku na dalekie odległości poprzez powietrze, wodę lub za pośrednictwem gatunków wędrownych, wraz z potencjałem przedostania się jej do odbierającego środowiska w miejscach odległych od źródeł jej uwolnienia. W przypadku substancji, która w znacznym stopniu przynosi się w powietrzu, jej okres połowicznego zaniku powinien wynosić powyżej dwóch dni

oraz

e) szkodliwe skutki:

(i) dowody na powodowanie szkodliwych skutków dla zdrowia ludzkiego lub środowiska, które uzasadniają rozpatrywanie tej substancji chemicznej w zakresie niniejszej konwencji,

(ii) dane o toksyczności lub ekotoksyczności, które wskazują, że rozpatrywana substancja może szkodzić zdrowiu ludzkiemu lub środowisku;

2. Strona występująca z wnioskiem przedstawi powody zaniepokojenia, włączając, tam gdzie to możliwe, porównanie danych o toksyczności lub ekotoksyczności z wykrytymi lub przewidywanymi poziomami substancji chemicznej, wynikającymi lub oszacowanymi na podstawie jej przenoszenia się w środowisku na dalekie odległości, oraz krótkie oświadczenie wskazujące na potrzebę kontroli w skali globalnej.
3. Strona występująca z wnioskiem przekaże, w możliwie obszernym zakresie i stosownie do swoich możliwości, dodatkowe informacje uzasadniające potrzebę rozpatrzenia wniosku, zgodnie z artykułem 8 ust. 6. Opracowując taki wniosek, strona może korzystać z wiedzy technicznej pochodzącej z dowolnego źródła.

Załącznik E

WYMAGANE INFORMACJE DLA PROFILU RYZYKA

Celem tego przeglądu jest ocena, czy substancja chemiczna może w wyniku jej przenoszenia się w środowisku na dalekie odległości doprowadzić do znaczących szkodliwych skutków dla zdrowia ludzkiego i/lub środowiska, takich, że uzasadnione są działania w skali globalnej. W tym celu, zostanie opracowany profil ryzyka, który następnie posłuży do dalszego opracowania i oceny informacji, o których mowa w załączniku D oraz będzie zawierał, w możliwie najszerszym zakresie, następujące rodzaje informacji:

- a) źródła, a w tym, jeżeli to stosowne:
 - (i) dane dotyczące produkcji, w tym wielkości i lokalizacji;
 - (ii) sposoby użytkowania
 - oraz
 - (iii) uwolnienia, takie jak zrzuty, straty i emisje;
 - b) ocenę zagrożeń w rozważanym(ych) punkcie(ach) końcowym(ych), z uwzględnieniem wzajemnych oddziaływań toksycznych wielu substancji chemicznych;
 - c) los substancji chemicznej w środowisku, w tym dane i informacje o właściwościach chemicznych i fizycznych oraz trwałości substancji, a także o tym, jak własności te wiążą się z przenoszeniem w środowisku, przenoszeniem wewnątrz elementów środowiska i między nimi, degradacją i przemianą w inne substancje chemiczne; wyznaczenie współczynnika stężenia biologicznego lub współczynnika akumulacji biologicznej powinno być możliwe na podstawie zmierzonych wartości, z wyjątkiem wypadków, gdy w uważa się, że potrzebę tę spełniają wyniki monitoringu;
 - d) wyniki monitoringu;
 - e) ekspozycja w warunkach lokalnych, a zwłaszcza w wyniku przenoszenia się w środowisku na dalekie odległości oraz informacje dotyczące dostępności biologicznej;
 - f) oceny ryzyka w skali krajowej i międzynarodowej, oceny lub profile ryzyka i informacje na etykietach oraz klasyfikacja zagrożeń, jeśli jest dostępna,
- oraz
- g) status danej substancji chemicznej w ramach konwencji międzynarodowych.

Załącznik F

INFORMACJE Z ZAKRESU PROBLEMATYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ

Przy rozpatrywaniu substancji chemicznych, które mają być włączone do niniejszej konwencji, należy dokonać oceny możliwych środków kontrolnych, obejmujących pełny zakres wariantów, w tym zagospodarowanie i wyeliminowanie. W tym celu, powinny zostać przekazane odpowiednie informacje dotyczące problematyki społeczno-gospodarczej związanej z możliwymi działaniami kontrolnymi, które umożliwią podjęcie decyzji przez Konferencję Stron. Takie informacje w należytej mierze powinny odzwierciedlać zróżnicowane możliwości i warunki stron oraz powinny uwzględniać następujące zagadnienia podane w następującej orientacyjnej liście:

- a) skuteczność i wydajność środków kontrolnych w realizacji celów obniżania ryzyka:
 - (i) wykonalność techniczna
 - oraz
 - (ii) koszty, w tym koszty środowiskowe i zdrowotne;

- b) rozwiązania alternatywne (produkty i procesy):**
 - (i)** wykonalność techniczna,
 - (ii)** koszty, w tym koszty środowiskowe i zdrowotne,
 - (iii)** skuteczność,
 - (iv)** ryzyko,
 - (v)** dostępnośćoraz
 - (vi)** dostęp;
 - c) Pozytywne i/lub negatywne skutki dla społeczeństwa wdrożenia możliwych środków kontrolnych:**
 - (i)** zdrowie, w tym zdrowie społeczne, środowiskowe i pracownicze,
 - (ii)** rolnictwo, w tym hodowla wodna i leśnictwo,
 - (iii)** fauna i flora (różnorodność biologiczna),
 - (iv)** aspekty ekonomiczne,
 - (v)** dążenie do zrównoważonego rozwojuoraz
 - (vi)** koszty społeczne;
 - d) implikacje w zakresie odpadów i ich usuwania (zwłaszcza przestarzałych zapasów pestycydów oraz oczyszczanie miejsc skażonych):**
 - (i)** wykonalność technicznaoraz
 - (ii)** koszt;
 - e) dostęp do informacji i edukacja społeczeństwa;**
 - f) stan kontroli i możliwości monitoringu**
- oraz
- g) wszelkie działania podjęte na szczeblu ogólnokrajowym i regionalnym, w tym informowanie o rozwiązaniach alternatywnych oraz inne odnośne informacje dotyczące zapobieganiu ryzyka.**